

Täysistunto

Torstai 3.3.2016 klo 16.00—19.08

Täysistunto alkoi klo 16.00. Täysistunto päättyi klo 19.08.

Puhetta johtivat puhemies Maria Lohela (16.00—17.01), ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen (17.01—17.58) ja toinen varapuhemies Paula Risikko (17.58—19.08).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Päiväjärjestyksen 2. asiana on suullinen kyselytunti.

Pyydän paikalla olevia ministereitä siirtymään ministeriaitioon. Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää kysymyksen paikalla olevalle ministerille, ilmoittautumaan painamalla P-painiketta ja nousemalla seisomaan.

2.1. Suullinen kysymys yhteiskuntasopimuksesta (Sirpa Paatero sd)

Suullinen kysymys SKT 20/2016 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Ensimmäinen kysymys, edustaja Paatero.

Keskustelu

16.01 **Sirpa Paatero sd:** Arvoisa rouva puhemies! Viikon tärkein uutinen oli se, että pitkän väännön jälkeen työmarkkinajärjestöt saivat tehtyä sopimusesityksen, johonka hallituskin on pääosin sitoutunut. Tähän ratkaisuun edellytyksenään oli se, että hallitus antoi tilaa keskeyttämällä pakkolakien valmistelun ja luopumalla niistä tavoitteista, jopa 5 prosentin palkanalennuksista, ja kaiken lisäksi paikallinen sopiminen saatiin kuitenkin työmarkkinajärjestöjen neuvoteltavaksi.

Samaan aikaan, nyt kun on hyvä onnitella hallitusta, on myös todettava, että sopimus on palkansaajille aika raskas. Siellä on monia aika rankkoja toimenpiteitä. Nyt minun kysymykseni ja huoli on siitä hallituksen linjasta lisäleikkausten perumisessa ja tuloverojen alennuksissa, jotka olivat aika iso ja merkittävä osa tätä sopimusta. Siinä sopimuksessahan lukee, että sillä korvataan hallituksen valmistelemat toimenpiteet, "pakkolait", ja samalla työmarkkinajärjestöt...

Pöytäkirja PTK 18/2016 vp

Puhemies Maria Lohela: Nyt on jo kysymyksen aika, kello käy.

No niin, elikkä aikooko hallitus pitää kiinni lupauksistaan, jotta päästään sovitusti eteenpäin?

16.02 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin siihen, että kymmenen ja puolen kuukauden harjoituksen jälkeen on tällainen sopimus kassassa, olen äärimmäisen tyytyväinen, ja kiitokset työmarkkinajärjestöille. Kiitos myöskin tässä salissa niille yksittäisille kansanedustajille, jotka ovat eri rooleissa toimineet tuolla taustalla, että tämä viimeinkin syntyi. Tämä on historiallinen ratkaisu, tällä saadaan merkittävä kilpailukykyhyppy, mitä sillä on tavoiteltukin, ja tämän työllistävät vaikutukset ovat työmarkkinajärjestöjen itsensä arvioiman mukaan jopa 45 000 uutta työpaikkaa. Valtiovarainministeriö on arvioinut vähän varovaisemmin: 35 000 työpaikkaa. Tällä kilpailukykykypakettiosuudella, neuvottelutuloksella, ensisijaisesti korvataan hallituksen oma valmisteleva kilpailukykykyläpaketti, ja siitä me luovumme.

Sitten tässä hallitusohjelmassa on kirjattu sen lisäksi...

Puhemies Maria Lohela: Aika tuli nyt pääministerillekin jo täyteen. Aihe on tärkeä, mutta minuutin puheenvuorot koskevat kyselytunnilla kaikkia. — Sitten pyydän niitä edustajia ilmoittautumaan, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä.

16.04 Sirpa Paatero sd (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Uutisoinnissa muun muassa Osuuspankin pääekonomisti on esittänyt huolensa myöskin tästä kansallisen ostovoiman kehityksestä ja sen kielteisistä vaikutuksista maan talouteen, jos tämä menee tällä esityksellä läpi niin, että siinä ei muun muassa näitä veronalennuksia ole. Tähän vientiteollisuus varmaan on saamassa pientä kohennusta, mutta ostovoima on se, mistä ollaan nyt huolissaan, kun suomalainen talous kuitenkin tällä hetkellä nojaa siihen kotimaiseen ostovoimaan. Ja nyt näissä esityksissä erityisesti pienipalkkaiset ja usein myös naisalat ovat ne, jotka maksavat tästä paketista aika ison osan. Perheitten arkea on koeteltu jo edellisessä budjettikäsittelyssä leikkausten osalta, ja nyt minun kysymykseni on: voitteko, pääministeri, luvata, että seuraavissa kehysriihissä ei tule enää uusia leikkauksia?

16.05 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin kehysriihessä me noudatamme hallitusohjelmaa niin kuin muutenkin noudatamme hallitusohjelmaa. 4 miljardin leikkaukseen on jokainen hallituspuolue sitoutunut. Sitten meillä on 2 miljardin euron toimet siihen, että saadaan kasvu liikkeelle, työllisyys liikkeelle, ja sitten meillä on 4 miljardin edestä reformeja, jotka tähtäävät sitten pidemmän tähtäimen uudistuksiin ja myöskin taloudellisiin säästöihin. Tähän kokonaisuuteen olemme sitoutuneet.

Minulta jäi edellisen kysymyksen loppuosa vastaamatta, ja käytän loppuosan siihen, eli ilman muuta meidän lähtökohtanamme on myöskin se, että toteutetaan tämä toinen osa tästä sopimuksesta eli se, että hallituksen ei tarvitse turvautua tähän lisäsäästöpakettiin ja jopa voidaan toteuttaa nämä veronkevennykset. Sitä, mikä tämän paketin koko kokonaisuus ja lopputulos on, arvioidaan yhdessä kesäkuussa, kun nähdään, mitä näihin liittokohtaisiin sopimuksiin (Puhemies koputtaa) sitten saadaan todellisuudessa sisään.

Pöytäkirja PTK 18/2016 vp

16.06 **Merja Mäkisalo-Ropponen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sopiminen on aina parempi vaihtoehto kuin sanelu, ja siksi on hyvä, että työmarkkinaosapuolet saivat aikaan yhteisen esityksen kilpailukykytoimista. Meidän pitää kuitenkin myöntää, että erityisesti julkisen sektorin matalapalkkaiset työntekijät kantavat kilpailukykytoimista suhteettoman suuren vastuun. Minä sain eräältä kunta-alan työntekijältä viestin, että on todella ikävää, että hallituksen herrat tiedotustilaisuudessa ilakoivat ja tekevät nyrkkitervehdyksiä toisilleen, kun pienipalkkaisia kuritetaan ja heiltä viedään ostovoimaa sekä pidennetään työaikaa. Nyt on jo monissa paikoissa sellainen tilanne, että työtä tehdään jakamisen ääri rajoilla. Nyt vaaditaan kaikilta osapuolilta suurta nöyryyttä. Aihetta ministerien tuuletteluihin ei todellakaan ole. Mitä hallitus vastaa viestin lähettäjälle ja lukuisille kunta-alan työntekijöille, jotka ovat todellakin pahoittaneet mielensä?

Puhemies Maria Lohela: Ministeri Lindström ensin.

16.07 **Oikeus- ja työministeri Jari Lindström** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Minä en ainakaan ole ilakoinut sillä, että joutuu tekemään kipeitä päätöksiä, enkä todellakaan sillä, että joudutaan puuttumaan näihin ihmisten etuihin, joudutaan menemään heidän lompakolleen. Minä ilakoin yhdestä asiasta, sopimisesta, ja toisesta asiasta, siitä, että tässä voittavat työttömät. Siitä minä ilakoin. Jos 35 000—45 000 työpaikkaa myös työmarkkinajärjestöjen näkemyksen mukaan on tulossa, niin eikö se ole ilahtumisen paikka silloin? Minun mielestäni tämä on käsittämätöntä negatiivisuutta: kun kerrankin saadaan sopimus, jossa on kipeitä kohtia, niin se käännetään aina negatiiviseksi. En voi ymmärtää.

Puhemies Maria Lohela: Sitten pääministeri Sipilä.

16.08 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Juuri niin kuin ministeri Lindström sanoi: Me olemme äärimmäisen iloisia siitä, että tässä nyt on kovaa pohjaa sille, että ne 35 000, jopa 45 000 uutta työpaikkaa syntyisivät. Tämä on päätös, joka on nimenomaan työttömille, jotka eivät näissä pöydissä ole päättämässä, ja meillä on vielä paljon tehtävää sen eteen, että tuo 110 000 uuden työpaikan kokonaisuus saadaan aikaiseksi. Siinä tarvitaan paljon päätöksiä, pienempiä ja suurempia päätöksiä, mutta tämä on merkittävin kokonaisuus tässä asiassa. Kyllä se tuska, mitä palkansaajajärjestöillä on tämän päätöksen tekemisessä, on hyvin tiedossa ja se on hyvin ymmärrettävää, ja lausun siitä nöyrimmät kiitokseni, että tämmöinen ymmärrys työttömien eteen on löytynyt tässä neuvotteluprosessissa.

16.09 **Antti Lindtman sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On tietenkin hyvä, että nyt työmarkkinoilla on saatu sopimusesitys aikaiseksi. Varmasti on niin, että se, että hallitus luopui tästä 5 prosentin palkanalennustavoitteesta ja sitten laittoi nämä pakkolait hyllylle, loi tilaa. Ja niin kuin jälleen kerran nähtiin: kun työmarkkinoille annetaan tilaa, niin kyllä sieltä myös tulosta syntyy, kun luovutaan näistä pakottavista toimenpiteistä.

Mutta se on sanottava ääneen, että kyllä tässä palkansaajat nyt ottavat todella raskaan taakan kantaakseen. Ja se, että näitä huolia tuodaan esiin, ei ole mitään pelkkää negatiivisuutta. Kyllä näiden ihmisten huoli omasta toimeentulosta ja arjesta pitää ottaa vakavasti.

Pöytäkirja PTK 18/2016 vp

Nyt, arvoisa puhemies, kun on jäänyt epäselväksi, luopuuko hallitus nyt näistä säästöistä, siis lisäsäästöistä lapsilisiin, opintotukiin, siis vielä niiden lisäksi, mitä olette jo nyt toteuttamassa, ja työeläkeindeksien täydellisestä jäädyttämisestä hallituskauden ajaksi, (Puhemies koputtaa) kysyn: voisitteko nyt kertoa, että nyt kun on sopimus, niin lupaatte, että näitä säästöjä ei toteuteta?

16.10 Valtiovarainministeri Alexander Stubb (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ehkä parasta lukea ihan suoraan tästä meidän vastauksestamme. Eli hallitus toteaa, että nyt saavutettu ratkaisu antaa toteutuessaan hyvät edellytykset jättää tekemättä hallitusohjelman liitteessä 2 mainittuja vielä toteuttamatta olevia lisämenoleikkauksia ja tuloverotukseen liittyviä veronkorotuksia.

Me tulemme tarkastelemaan tätä kokonaisuutta, edustaja Lindtman, kahdessa pisteessä, joista ensimmäinen on kesäkuu tänä vuonna, ja sitten, kuten hallitusohjelmassa lukee, puoliväliriihessä maaliskuussa 2017. Siinä vaiheessa me teemme kokonaisarvion siitä, toteutuvatko hallitusohjelman tavoitteet. Siinä on neljä kokonaisuutta, joita me tarkastelemme. Yksi on tämä yhteiskuntasopimus. Toinen on nollapalkkaratkaisu vuodelle 2017. Kolmas on se tuleva palkkamalli, jota työmarkkinajärjestöt tällä hetkellä rustaavat. Ja neljäs on siten paikallisen sopimisen vaikutukset.

16.11 Touko Aalto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Valtiovarainministeri Alexander Stubb, te olette kaikissa käänteissä vakuuttanut: tämän vaalikauden aikana kokonaisveroaste ei nouse. Palkansaajien työttömyysvakuutusmaksun ja työeläkemaksun korotus kiristää kuitenkin palkansaajien verotusta tällä vaalikaudella noin yhdellä prosenttiyksiköllä. Tämä merkitsee yli 400 euron korotusta verotuksen kautta, ja 400 euroa vähenee. Mietin sitä, että miten hallitus aikoo nyt omilla toimillaan turvata palkansaajien ostovoiman kehityksen sekä korjata ne vääristymät, että nyt saavutetussa sopimuksessa maksajiksi joutuvat jälleen kerran aikaisempien päätösten päälle taas kerran julkisen sektorin naisvaltaiset alat.

16.12 Valtiovarainministeri Alexander Stubb (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ymmärsinkö oikein, että edustaja Aalto viittasi äsken kokonaisveroasteeseen ja sen kiristymiseen? Vastaus on edelleen siihen se, että kokonaisveroaste ei tämänkään päätöksen myötä nouse. Meidän tavoitteenamme on, että työn verotus ei myöskään nouse. Mutta me tiedostamme sen, kuten edustaja Lindtman tuossa aikaisemmin totesi, että tämä tulee heikentämään lyhyellä tähtäimellä meidän ostovoimaa. Nyt me haemme sellaisia ratkaisuja, joilla lisätään työtä tähän maahan 35 000 työpaikkaa — se on hyvä askel eteenpäin — ja sen seurauksena me toivottavasti pystymme jossain vaiheessa todentamaan, että hallitusohjelman tavoitteet ovat toteutuneet, ja sitä kautta laskemaan veroastetta myös työn puolella. Mutta kokonaisveroaste ei tämän hallituskauden aikana nouse. Se on hallituksen tavoite, ja siitä pidetään kiinni.

16.13 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Juuri niin kuin valtiovarainministeri todisti, kokonaisveroaste ei tällä päätöksellä nouse.

Minusta työmarkkinajärjestöt ovat löytäneet tässä myöskin oivan tavan kohdentaa tämä ratkaisu työllistävälle aloille. Tämä hyödyttää kaikkein eniten niitä työpaikkoja, työnanta-

Pöytäkirja PTK 18/2016 vp

jia, jotka työllistävät paljon ihmisiä. Se taakka kevenee, joten toivottavasti tämä johtaa siihen, että nimenomaan naisvaltaisilla aloilla syntyy uusia työpaikkoja.

Meidän pitää muistaa, että me kyllä ihan pakkotoimin aiomme jatkaa perhevapaan kustannusten tasaamisen osuutta tässä meidän paketissamme. Tämä tässä tahtoo aina unohtua.

16.14 Kari Uotila vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri Sipilä ja ministerit Stubb ja Lindström, kyllä tuuletitte eilen äijätervehdyksin tätä yhteiskuntasopimusta, ja iloonne yhtyvät varmasti EK ja yhtyvät osinkojuhlien viettäjä, mutta aika näyttää, onko iloon aihetta työttömillä.

Totta on, että toteutuessaan sopimus tuo vakautta ja ennustettavuutta talouteen, mutta kyllä te aika karmealla painostuksella tämän aikaan saitte. Uhkasitte palkansaajia pakko-laeilla, vielä kovemmillä leikkauksilla työehtoihin, uhkasitte eläkeläisiä, työttömiä, lapsiperheitä lisäleikkauksilla, pakotitte palkansaajat valitsemaan koleran ja malarian väliltä samalla, kun työnantajille annoitte hopealautasella terveyskylpyläloman. Entisenä pääluottamusmiehenä en taputa palkattomille lisätyöpäiville, en taputa sille, että työntekijöille siirretään työnantajien veroluontoisia maksuja, (Puhemies koputtaa) enkä taputa sille, että 70-prosenttisesti naisvaltainen...

Puhemies Maria Lohela: Pääministeri Sipilä löysi tästä jonkun kysymyksen.

...julkinen sektori leikkaa lomarahoja. Oletteko... [Puhemies keskeytti puheenvuoron puheajan ylityttyä.]

16.15 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä taputan sille, että Suomesta löytyi sopimisen kulttuuri ja sopimisen tilanne suomalaisten työttömien eteen. Sille minä taputan ja olen äärimmäisen kiitollinen palkansaajajärjestöille siitä ymmärryksestä, mitä tässä on osoitettu suomalaista työtöntä kohtaan, että yhä useampi suomalainen saisi osallistua tämän yhteiskunnan rakentamiseen töissä. Ja tämä 110 000 uuden työpaikan tavoite: toivottavasti me jaamme sen tässä salissa yhteisenä tavoitteena. Tämä tavoite otti tällä neuvottelutuloksella merkittävän askeleen eteenpäin. (Hälinää)

16.16 Valtiovarainministeri Alexander Stubb (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Samassa hengessä, edustaja Uotila, te käytätte aika kovaa kieltä ratkaisusta, jonka tavoitteena on Suomen kilpailukykyyn parantaminen, meidän talouden kasvattaminen, työllisyystilanteen parantaminen, verotulojen lisääminen ja sitä kautta myös hyvinvoinnin lisääminen tähän maahan. Uskon, että jokainen suomalainen taputtaa jokaiselle uudelle työpaikalle. Uskon, että jokainen suomalainen taputtaa sille, että hyvinvointi tässä maassa paranee. Uskon, että tämä ratkaisu, joka sopimalla syntyi, tulee viemään Suomen uuteen nousuun. On huomattavasti parempi sopia kuin riidellä, ja sille me taputamme.

16.16 Matti Vanhanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Käsillä on valtavan suuri ratkaisu, jonka monet yksityiskohdat luonnollisesti kansalaisia puhuttavat, mutta silloin on hyvä kiinnittää huomiota myös siihen, mitä tällä voidaan saavuttaa. Pyytäisin oikeastaan pääministeriä arvioimaan sitä, minkälaisella aikajänteellä tämä antaisi mahdollisuuksia saavuttaa esimerkiksi Ruotsin ja Saksan kilpailukyky yksikkötyökustannuksissa.

Pöytäkirja PTK 18/2016 vp

Toinen asia, jossa oikeastaan kaipaamme vain vahvistusta omalle käsitykselleni: kun osa tämän kilpailukyvyyn rahoittamispaketista rahoitetaan palkansaajien maksujen korottamisella, niin onhan niin, että nämä maksujen korotukset eivät tule eläkeläisten maksettavaksi?

16.17 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vastaan tuohon jälkimmäiseen kysymykseen ensimmäisenä. Kyllä, näin on, nämä maksut eivät tule eläkeläisille ja sillä tavalla tasaavat tuota taakkaa myöskin eläkeläisten ja palkansaajien välillä.

Mitä tulee kilpailukykyyn ja yksikkötyökustannuksiin, niin aivan alustavien arvioiden mukaan me voisimme saada Ruotsin yksikkötyökustannukset kiinni jo tällä ratkaisulla, mikä nyt tehdään, eli tämä ensimmäinen tavoite olisi jo tavoitettu. Meillä on mahdollisuudet jopa tämän vaalikauden aikana saavuttaa tämän ratkaisun seurauksena ja toivottavasti jatkossa hyvillä päätöksillä tästä eteenpäinkin Saksa jo vuonna 2019. Tämä antaa erinomaisen pohjan sille, että nämä työllisyysluvut todella toteutuvat.

16.18 Stefan Wallin r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Työmarkkinaosapuolten kilpailukyky sopimus on todellakin askel oikeaan suuntaan ja hallituksen esittämiä toimenpiteitä huomattavasti sovinnollisempi, suorastaan parempi vaihtoehto. Kuitenkin tässä sinänsä tärkeän kilpailukyvyyn innokkaassa parantelussa on jälleen kerran unohdettu vaikutusten arviointi.

Så klart är det bra att vi genom det här avtalet får en måttlig sänkning av arbetsenhetskostnaderna och ökar Finlands konkurrenskraft, men jag är ändå orolig för vilka effekter åtgärderna har på flitfällorna i samhället.

Kysyn siis vastaavalta ministeriltä, miten varmistatte sen, että työntekijän eläke- ja sosiaaliturvamaksujen kasvava maksutaakka ei entisestään heikennä vaikkapa matalapalkkaisen työn vastaanottamisen kannattavuutta.

16.19 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos ei löydy vastaajaa, niin täytyy pääministerin vastata.

Ensinnäkin vaikutusten arvioinnista. Työmarkkinajärjestöt ovat tietääkseni tehneet hyvin huolellista arviointia tämän prosessin aikana, ja julkisia näistä nyt ovat nämä työllisyysarviointit. Tässäkin salissa on kyseenalaistettu sitä, saadaanko näillä kilpailukykytoimilla työllisyysvaikutuksia. Nyt työmarkkinajärjestöt itse arvioivat niiden vaikutusten olevan huomattavasti suuremmat kuin me olemme uskaltaneet arvioida, joten ainakin tämä osa tässä näyttäisi nyt olevan kovalla pohjalla, koska siitä on hyvin laaja yhteisymmärrys.

Me tulemme sitten tekemään tästä huolellisen arvion siitä, mitä vaikutuksia tämä tuo erityisesti matalapalkka-aloilla, kun sopimuspaketti saadaan maaliin. Tässä yhteydessä on varmaan syytä vedota nyt kaikkiin osapuoliin ja myöskin tähän saliin, että tekisimme kaikkemme, että kaikki hyväksyisivät tämän käsillä olevan paketin.

16.20 Valtiovarainministeri Alexander Stubb (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Ledamot Wallin hänvisade till flitfällor, kannustinloukkuja, och frågade också hur vi kommer att se på den här helheten.

Pöytäkirja PTK 18/2016 vp

Miten me tulemme tarkastelemaan sitä kokonaisarviota? Nyt ensimmäisessä vaiheessa työmarkkinajärjestöt ja niiden liitot vievät sekä yhteiskuntasopimuksen että paikallisen sopimisen TESeihin. Se on yksi piste, jonka jälkeen me pystymme arvioimaan tätä kokonaisvaikutusta, ja sen kokonaisvaikutuksen me teemme, kuten tuossa aikaisemmin totesimme, ensimmäisessä vaiheessa kesäkuussa 2016 ja toisessa vaiheessa maaliskuussa 2017. Yhteiskuntasopimuksen lisäksi on monta sellaista toimenpidettä, joita matkan varrella arvioidaan, jotka poistavat kannustinloukkuja tästä maasta ja sitä kautta lisäävät työllisyyttä.

16.21 Sampo Terho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä hieno neuvottelutulos, joka meillä nyt on pöydässä, osoittaa, että yhteiskunnassa laajasti on nyt ymmärretty isänmaan hätä ja työllisyyden merkitys tämän maan hyvinvoinnin tulevaisuudelle. Työmarkkinaosapuolten neuvotteleva sisältö ansaitsee tosiaan kiitosta monessakin mielessä. Sopimisyhteiskunta on nyt osoittanut kykenevänsä ajan vaatimiin päätöksiin. Me olemme jo pitkään eläneet avoimessa taloudessa ja nyt olemme tulleet siihen kohtaan, kun todella alamme tehdä niitä päätöksiä, joita vaaditaan, että meidän hyvinvointimme säilyy tässä tilanteessa. Palkansaajien omat etujärjestöt ovat neuvotelleet sisältöä, mikä osoittaa kriisitietoisuutta ja laajaa yhteiskunnallista ymmärrystä.

Herra pääministeri, kuvasitte sopua tuoreeltaan historialliseksi. Talousasiantuntijat ovat kuvanneet sitä yhteiskunnalliseksi älykkyydestiksi. Voitteko vielä avata, miten sopimuksen merkitys hallitusohjelman toteutumisen suhteen hahmottuu ja mikä on yhteiskunnallisesti tämän merkitys laajemmin?

16.22 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen rajojen ulkopuolelta on jo tullut kiitosta siitä, että suomalainen yhteiskunta aina löytää keinon selviytyä vaikeassa tilanteessa. Tämä on osoitus siitä, että tässä tilanteessa on laajasti löydetty yhteisymmärrys ja pystytty tekemään yhdessä vaikeita päätöksiä. Minusta tämä on ehdottomasti se kaikkein tärkein arvo sille.

Mitä tulee hallitusohjelmaan, niin nämä työllisyysvaikutukset, 110 000 työpaikan tavoite, täyttävät merkittävän osan toteutuessaan tuosta kokonaisuudesta. Se myöskin on tekevässä julkiselle taloudelle säästöjä. Meillä on siellä noin miljardin vaikutus julkiseen talouteen, jos tämä paketti toteutuu kokonaisuudessaan. Minä uskon, että tällä on myös merkittävä vaikutus ilmapiiriin, myöskin investointi-ilmapiiriin, Suomessa, että päästäisiin tästä apatian tilasta eteenpäin ja kasvun tielle.

16.23 Antero Laukkanen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täältä opposition oikealta laidalta on hieman vaikea ymmärtää opposition vasenta laitaa, joka paikoittelee tätä syntynyttä sopimusta. Kyllä tämä on pienen tuuletuksen paikka. (Hälinää)

Puheenjohtaja! Työmarkkinajärjestöjen ehdotuksessa ei ole mukana hallituksen esittämiä leikkauksia sairauspäiviin eikä lomiin. Sen sijaan esitys pitää sisällään yleisen työajan pidennyksen 24 tunnilla. Kuinka työajan pidennys toteutetaan, jätettiin jokaisen alan päätettäväksi. Tämänkaltainen ratkaisu ei ole optimaalinen mikro- ja pienyrityksille. EK ei edusta koko kenttää, siinä ovat mukana vain järjestäytyneet työnantajat. Yhteiskuntasopimus koskee kuitenkin myös mikro- ja pienyrityksiä. Kysynkin: onko hallitus huomionnut pienyritysten tilanteen arvioidessaan syntynyttä ratkaisua, ja miten hallitus aikoo varmistaa, että myös pienyrityksiä kuunnellaan jatkoneuvotteluissa ja työehtosopimuksissa?

Pöytäkirja PTK 18/2016 vp

16.25 **Elinkeinoministeri Olli Rehn** (vastauspuheenvuoro): Tämä edustaja Laukkasen kysymys on tietysti hyvin tärkeä pienyritystajien kannalta, ja sen takia on sovittu tästä jatkosta sillä tavalla, että paikallisen sopimisen ja henkilöstön edustuksen kehittämistä — jotka kulkevat käsi kädessä, koska haluamme todella rakentaa luottamusta työpaikoilla ja yrityksissä — viedään eteenpäin lainsäädäntötien osalta tässä Timosen työryhmässä samalla, kun tätä edistetään työehtosopimusten kautta TES-järjestelmän varassa. Eli nyt edetään tämän kilpailukyky sopimuksen mukaisesti niin, että jos SAK:n hallitus hyväksyy tämän kilpailukyky sopimuksen ensi maanantaina, käynnistyvät toimialakohtaiset TES-neuvottelut, joissa käsitellään paitsi palkkoja myös paikallista sopimista, ja touko—kesäkuun vaihteessa arvioidaan sitä, minkälaista lainsäädäntöä tarvitaan, jotta varmistetaan toimivat pelisäännöt paikalliselle sopimiselle.

Puhemies Maria Lohela: Pääministeri täydentää.

16.26 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On juuri niin kuin ministeri Rehn tuossa vastasi. Tuon vielä sen näkökulman tässä esille, että pidän äärimmäisen tärkeänä, että nyt nämä neuvottelut käydään toimialakohtaisesti ja jokaisella toimialalla: joissakin on pekkaspäiviä, joissakin on pidempiä lomiamia, joissakin on joitakin muita, joita pystytään nyt tässä toimialakohtaisesti soveltamaan. Se sama sovellus sopii myöskin sitten pienille ja mikroyrityksille. Eli kyllä katson, että tässä saadaan aika hyvä pohja tämän työajan sopivalle jakaantumiselle ja toimialakohtaiset erot saadaan hyvin otettua huomioon.

16.27 **Antti Rinne sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri, te totesitte äsken, että kaikkien tulisi toimia sen eteen, että tätä nyt syntyneitä neuvottelutulosta noudatetaan. Siellähän todetaan toisessa kappaleessa, että työmarkkinajärjestöt sekä työnantajapuolelta että palkansaajapuolelta edellyttävät, että hallitus pidättäytyy näistä leikkauksista ja hallitus pidättäytyy veronkorotuksista sekä myöskin sitten huolehtii siitä, että jollakin tavalla ostovoimaa vahvistetaan. Kysyn nyt sitä, oletteko te sitoutuneet näihin edellytyksiin, jotka tuon neuvottelutuloksen osana ovat.

Toinen kysymys liittyy niihin paikallisen sopimisen ehtoihin. Hallitushan asetti neuvotteluille ehdon, että pitää pystyä paikallisesti sopimaan ilman työehtosopimusvaikutuksia palkoista, työajoista ja erillisistä lisistä. Pitääkö tämän toteutua nyt kaikissa työehtosopimuksissa, niillä sadoilla työehtosopimuksen aloilla, vai miten hallitus tulee arvioimaan kesäkuussa tätä? Tämä on aika oleellinen kysymys, kun mietitään, miten (Puhemies koputtaa) näitä sopimuksia lähtee syntymään.

16.28 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen käynyt eilen kaikkien työmarkkinajohtajien kanssa läpi nimenomaan tämän neuvottelutuloksen kolmannen kappaleen, johon varmasti viittasitte, ja me ymmärrämme sen samalla tavalla, tiedämme, missä järjestyksessä ja miten toimitaan. Minä en usko, että tässä on mitään ongelmaa. Siihen, että nyt pystyisimme absoluuttisesti lupaamaan jotakin, jossa on kuitenkin miljardien kokonaisuuksista kysymys, kyllä ymmärrystä löytyi. Se riippuu siitä, mikä on neuvottelutulos. Me tiedämme, miten lopputulos lasketaan, ja me tiedämme, että ensin sieltä poistetaan nämä lisäsäästöt ja veronkorotukset ja sen jälkeen sitten, jos vielä tilaa on, mennään sinne veronalennusten puolelle. Tästä on yhteisymmärrys olemassa.

Pöytäkirja PTK 18/2016 vp

16.29 **Oikeus- ja työministeri Jari Lindström** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tähän paikalliseen sopimiseen ja siihen liittyvään kirjaukseen: Me lähdemme siis siitä, että kun 17. päivä helmikuuta me kerroimme tämän riman, miten me näemme tämän paikallisen sopimisen etenemisen, ja sitten tuli tämä sopimusluonnos — luonnos se vielä toistaiseksi on, koska sitä eivät kaikki ole hyväksyneet — niin me päätimme, että jotta nämä menisivät kunnianhimoisemmin paikallisesti TES-kierroksella läpi, niin tällainen kannuste eli porkkana on siellä mukana, että yrittäkää viedä tämä kunnianhimoisemmin näillä 17. päivä helmikuuta annetuilla hallituksen lähtökohdilla paikalliseen sopimiseen ja henkilöstön aseman kehittämiseen. Se on siis se rima, jota me toivomme tavoiteltavan nyt tässä TES-kierroksella, liittokierroksella.

16.30 **Arto Satonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on ennen kaikkea työllisyysratkaisu: ainakin 35 000 suomalaista pääsee tämän vuoksi töihin, todennäköisesti enemmän. On hienoa, että siitä on voitu yhteisesti sopia, ja siitä hatunnosto kaikille, jotka ovat olleet mukana. Ja toivoa sopii, että nyt tämän sopimuksen hyväksyminen myös SAK:n osalta on hyvin kattava.

Tästä paikallisesta sopimisesta haluan sanoa sen, että tämä on ensinnäkin ensimmäinen kerta, kun tällä tasolla paikallinen sopiminen etenee näin merkittävästi. Kysyisin siihen liittyvästä selviytymislausekkeesta, joka nyt näihin TES-sopimuksiin on tulossa. Sen ajatuksenahan on se, että kun yrityksissä on vaikea tilanne ja ollaan sen tilanteen edessä, että saatetaan joutua irtisanomaan tai lomauttamaan, niin silloin voitaisiin tehdä paikallinen ratkaisu, jolla turvataan ne työpaikat. Ja se olisi nimenomaan työntekijöiden etu, että se työpaikka siellä säilyy. Mitä uskotte, millä kunnianhimon tasolla TESeissä tähän tartutaan, jotta tästä sopimuksesta (Puhemies koputtaa) tulee aidosti iso hyöty myös tästä näkökulmasta?

16.31 **Oikeus- ja työministeri Jari Lindström** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Satonen puhuu juuri niin kuin se asia on. Se selviytymislauseke on nimenomaan siihen tilanteeseen, jossa ovat uhkana irtisanomiset tai lomautukset. Pitää katsoa sitten yhdessä, mikä se tilanne on: ei niin, että jompikumpi osapuoli toteaa — esimerkiksi tässä yleisesti pelkona on se, että työnantaja sanelee, että nyt on tilanne — vaan se katsotaan yhdessä. Se on se ajatus, ja se on koko ajan ollut se pointti tässä, että tämä tehdään yhdessä. Voisin sanoa, että minun mielestäni tämä on kyllä sekä työnantajien että työntekijöitten etu, että päästään tässä asiassa eteenpäin. Minun on hyvin vaikea nähdä, miksi tämä ei voisi mennä eteenpäin. Kyllä minä uskon näin entisenä duunarina, että myös siellä nähdään tämä hyvin viisaaksi, ja tämmöistä paikallista sopimistahan jo nyt käytetään hyvin paljon, nyt tätä toisin sopimisen mahdollisuutta vaan laajennetaan.

16.32 **Outi Alanko-Kahiluoto vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olemme tyytyväisiä siihen, että yhteiskuntasopimus syntyi ja sopu saavutettiin. Hallituksen kovien pakkolakien korvautuminen yhteiskuntasopimuksella on erittäin hyvä asia ja tämän viikon hyvä uutinen.

Mutta on kuitenkin pakko olla tyytymätön ja pettynyt siihen, että jälleen kerran käytiin pienituloisten naisten, erityisesti julkisen sektorin naisten, kukkarolla. On hyvin vaikea hyväksyä sitä, että maksajiksi joutuvat kerta toisensa jälkeen julkisen sektorin pienipalkkaiset naiset. Yhteiskuntasopimusta ei toki kirjoittanut hallitus, mutta hallitus on kuitenkin

Pöytäkirja PTK 18/2016 vp

vastuussa kokonaisuudesta, siitä että meillä tehdään päätöksiä, jotka kohtelevat ihmisiä tasavertaisesti ja muodostavat oikeudenmukaisen, hyväksyttävän kokonaisuuden, jolla myös parannetaan tasa-arvoa. Hallituksen omat aikaisemmat päätökset ovat jo iskeneet kaikkein pahiten pienituloisiin naisiin, muun muassa päivähoito-oikeuden leikkaus ja terveystaksujen korotukset. (Puhemies koputtaa) Siksi kysyn: aikooko hallitus jollain tavalla tehdä tästä kokonaisuudesta hyväksyttävämmän ja tasa-arvoisemman omilla päätöksillään?

Puhemies Maria Lohela: Vastaako pääministeri? — Pääministeri Sipilä.

16.33 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ei tätä kokonaisuutta, tätä pakettia, ole suunnattu kyllä mitenkään julkisen sektorin naisia vastaan. Nyt minä haluan korostaa, että tämä on työmarkkinajärjestöjen yhdessä sopima asia eikä hallitus ole nyt tätä ratkaisua ohjannut. Me olemme hyväksyneet sen, mitä työmarkkinajärjestöt ovat keskenään päättäneet ja yhdessä sopineet, eli arvostamme sitä, että tällainen ratkaisu on syntynyt, ja niin kuin tuossa kyselytunnin alussa moneenkin kertaan totesin, ymmärrämme hyvin sen tuskan, mikä tämän päätöksen takana on, ja arvostamme sitä, että nyt työssä käyvät ovat tulleet vastaan suomalaisen työttömän hyväksi sillä tavalla, että uusia työtilaisuuksia myös erityisesti naisvaltaisille, työllistävillä aloilla tämä ratkaisu (Puhemies koputtaa) tuo mukanaan.

16.34 **Valtiovarainministeri Alexander Stubb** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Juuri näin, siis lähtökohtaisestihan tämä on työmarkkinajärjestöjen ratkaisu. On toki yksi asia, jossa hallitus menee pidemmälle kuin mitä työmarkkinajärjestöt tekivät, ja se on vanhemmuuden kustannusten tasaus, ja se on toivottavasti sellainen toimenpide, joka nimenomaan edesauttaa sitä, että naiset tasa-arvoisesti työllistyvät ja pääsevät meidän työelämään mukaan.

16.34 **Anna Kontula vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todennäköisesti kaikki tässä maassa tietävät, että viennin ongelmat eivät ratkea työvoimakustannuksia lasquemalla. Jos hallitus olisi oikeasti huolissaan Suomen kilpailukyvyistä, se panostaisi koulutukseen, ei leikkaisi siitä; (Hälinää — Puhemies koputtaa) se monipuolistaisi viennin rakennetta, ei keskittäisi elinkeinotukia; se turvaisi kotimaista kysyntää, ei kurjistaisi sitä. Nyt hallitus on keskittynyt koko toimintakautensa ajan lähes yksinomaan ajamaan työvoimakustannusalea. Pääministeri, eikö olisi rehellistä myöntää, että kyseessä ei ole kilpailukyky vaan suuri puhallus palkansaajilta työnantajille?

16.35 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todella toivon, että tällaista viestiä ei laiteta eteenpäin. Se, että suomalainen vientiteollisuus ei olisi riippuvainen suomalaisen työvoiman kilpailukyvyistä ja kustannustasosta, on kyllä väärä käsitys. Se, että suomalainen vientiteollisuus on hyvin pitkälle automatisoinut tuotantoaan ja niin edespäin, on sitä tuottavuuden lisäämistä. Mutta suomalainen vientiteollisuus käyttää paljon suomalaisia alihankkijoita, käyttää suomalaisia palveluja, ja kaikki se, mitä teemme täällä, myös veroratkaisut: jos veroaste nousee, niin se kiertyy suomalaisen viennin kilpailukyvyyn kautta sitten koko ketjun työllisyyteen. Eli tällä ilman muuta on vaikutusta suomalaisen viennin kilpailukykyyn, ja kaikki ratkaisut, jotka koskevat palkkoja tai

Pöytäkirja PTK 18/2016 vp

veroastetta, kiertyvät suomalaisen viennin kilpailukykyyn ja sitä kautta meidän työllisyysasteeseen.

16.36 Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Lenita Toivakka (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Me kaikki tiedämme Suomen viennin ongelmat. Vientimme on liian alhaisella tasolla. Me emme edelleenkään ole päässeet niiden huippuvuosien tasoon, missä olimme 2007. Se johtuu pitkälti rakenteellisista muutoksista meidän teollisuudessa mutta myös tästä kilpailukykyongelmasta.

Kaikkein suurin ongelma on se, että meillä on liian vähän kansainvälisiä yrityksiä. Suuri osa, 24 prosenttia, meidän viennistä on noin viiden yrityksen harteilla. Noin 14 prosenttia meidän pk-yrityksistä on kansainvälisillä markkinoilla. Se, että me saamme uusia yrityksiä viemään, myymään tuotteitaan ulkomaille, sitä valtavan hyvää osaamista, mitä meillä on, on aivan avainkysymys, ja siihen tarvitaan juuri sitä, että me parannamme nimenomaan yritysten mahdollisuuksia kilpailla myös kustannuksilla eli parannamme kilpailukykyä.

16.37 Lauri Ihalainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos tämä ratkaisu, niin kuin toivotaan, keväällä voidaan todeta kattavaksi ja onnistuneeksi, se kertoo myös siitä, että tämä sopimusyhteiskunta on toiminut tässä yhteiskunnassa. Kun mietin vain niitä keskusteluja, joita tässäkin salissa on käyty aikaisemmin, niin tämä ei ihan jakamaton käsitys ole ollut. Nyt jos tässä onnistutaan, niin työmarkkinajärjestöt tekevät tämän hallituskauden tärkeimmän ratkaisun, mitä on maassa tehty tämän hallituskauden aikana.

Tämä on hyvä pitää meidän mielessä. Sitten pitää arvioida tätä ratkaisua kokonaisuutena, siellä on paljon vaikeita yksityiskohtia, mutta arvioida kokonaisuutena siihen vaihtoehtoon nähden, mikä tässä maassa olisi pakkolakeineen ja sotkuineen syksyllä työmarkkinakentässä. Pitää hahmottaa myös tällä tavalla.

Tässä paikallisen sopimisen ajattelussa tultiin sillä tavalla hyvälle tielle, että se on osa neuvottelujärjestelmää, ei mitään erillistä lakia, joka irrottaa paikallisen sopimisen neuvottelujärjestelmästä, ja sitä kautta sitä voidaan kehittää.

Minun kysymykseni lopuksi olisi tähän liittyen: voisiko ajatella, kun tänä keväänä jaeetaan 11 miljardia osinkoja, (Puhemies: Nyt on mennyt jo kovasti yliajalle!) että jos tämä elinkeinoelämä ottaisi osaa näihin talkoisiin edes maltistamalla osinkojen jakoa... [Puhemies keskeytti puheenvuoron puheajan ylityttyä.]

16.39 Pääministeri Juha Sipilä (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen samaa mieltä edustaja Ihalaisen kanssa siitä, että tämä oli voitto suomalaiselle sopimusyhteiskunnalle. Tämä sopimusyhteiskunta osoitti, että me pystymme toimimaan myöskin tällaisessa tilanteessa, jossa joudutaan tekemään vaikeita päätöksiä toisinpäin epätyypillisellä ja ei-totutulla tavalla.

Mitä tulee tähän paikalliseen sopimiseen, niin tässä prosessissa mukana olleena panin mielihyvin merkille sen, että itse asiassa tässä ei ole hirveätä riitaa olemassa palkansaajien ja työnantajien välillä vaan palkansaajajärjestöt ovat erittäinkin halukkaita hyvin samantasoisella rimalla viemään paikallista sopimista eteenpäin. Sanotaan, että tämä antoi kyllä uskoa siihen, että myöskin paikallisessa sopimisessa päästään jatkossa ottamaan myöskin liäsaskeleita.

Pöytäkirja PTK 18/2016 vp

16.40 **Ville Niinistö vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hyvä, että sopimus on saatu aikaan, ja se on tärkeää, että Suomeen saadaan vakautta, että tänne voi tulla investointeja. Mutta sopimus ei ollut myöskään kivuton. Toivon, että hallitus arvioi sopimusta kokonaisuutena ja sen seurauksia pienituloisille suomalaisille ihmisille, myös työtömille, miten sitä työtä oikeasti saadaan luotua ja sitten erityisesti julkisen sektorin naisvaltaisille aloille. Yrityksiltä pitäisi nyt edellyttää vastaamista huutoon, koska työllistämisen kynnyksen madaltuu. Miten hallitus aikoo toimia, että näitä investointeja Suomeen tulee?

Toiseksi asia, mikä minulle ei ole avautunut ja mikä on kyllä suuri pettymys: Miksi niin hallituksen pakkolaeissa kuin tässäkin paketissa, tosin lievemmin, laitetaan julkisen sektorin erillisellä ratkaisulla julkisen sektorin naisvaltaiset alat maksamaan sosiaalivakuutusmaksujen alentamisesta kaikille? Se tuntuu epäreilulta lastenhoitajalle tai kätilölle, että miksi juuri hänen lomarahoistaan pitää leikata, siis 500 000 ihmistä julkisella sektorilla, ja se hyöty siirretään vientiteollisuudelle. Miten heidän palkanalennuksensa on välttämätön siihen? (Puhemies koputtaa) Eikö voisi ajatella reiluja ratkaisuja kaikille myös tältä osin?

16.41 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jos tähän yksityiskohtaan tuossa sopimuksessa sanon oman mielipiteeni, olen samaa mieltä, että sen olisi pitänyt olla kaikkia koskeva. Mutta työmarkkinajärjestöt ovat päätyneet tällaiseen lopputulokseen, ja kunnioitan sitä sopimusyhteiskunnan synnyttämää sopimusta, ja olemme puoleltamme sen hyväksyneet.

Mitä tulee investointeihin Suomeen, niin toivon todella ja vetoan myöskin yritysmaailmaan siinä, mikä oli edustaja Ihalaisenkin toinen kysymys, että tämän sopimuksen hyöty tulee investointeihin Suomeen. Tämä on nyt kyllä hallituksen ehdoton edellytys ja vetoisuus, että investoinnit lähtevät liikkeelle ja tämä 35 000—45 000 uuden työpaikan tavoite lähtee todellakin toteutumaan tämän sopimuksen seurauksena.

16.42 **Paavo Arhinmäki vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kela-maksun poiston luvattiin lisäävän työllisyyttä. Kun yhteisöveroa alennettiin, dynaamisia vaikutuksia piti tulla, työllisyyttä ja investointeja. Ja mikä oli seuraus? Meillä on pahin investointilama sitten 90-luvun, työttömyys vain kasvaa. Samaan aikaan dynaamiset vaikutukset näkyvät pörssissä: osakkaille jaetaan osinkoja 11 000 miljoonaa euroa. Se on niin valtava summa, että siitä on vaikea saada käsitys, mutta se vastaa 240 000 ihmisen työvoimakuluja vuodessa yksityisellä sektorilla keskimäärin.

Nyt kysymys kuuluukin, että kun Kela-maksun poistolla, kun yhteisöveron alentamisella ei saatu investointeja ja työpaikkoja aikaan ja nyt ollaan siirtämässä 2 500 miljoonaa euroa työntekijöiltä työnantajille, niin kertokaa te, työministeri Lindström, millä te takaatte ja millä mekanismeilla te varmistatte, (Puhemies koputtaa) että nämä työpaikat, jotka te olette luvannut, myös syntyvät.

16.43 **Oikeus- ja työministeri Jari Lindström** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Semmoista lakia me tuskin pystymme säätämään, että pakotetaan työnantajat työllistämään tai investoimaan. Tässähän tavoitellaan kilpailukykyä, ja se kilpailukyky on varmaan se, mikä houkuttelee sitten niitä investointeja. Tälleenhän tämä menee. Eli kun saadaan kilpailukykyä ylemmäs, kun tehdään tämä ratkaisu, niin sillä houkutellaan myös niitä investointeja. Kyllä minä sen tunnustan, että se on enemmän toiveen asteella, kuten pääministeri äsken totesi. Se on toiveen asteella. Emmehän me voi pakottaa, mutta tämä

Pöytäkirja PTK 18/2016 vp

luo edellytyksiä ihan toisenlaiselle ratkaisulle kuin esimerkiksi se, että me olisimme lähteneet ihan pakolla jotain määräämään, koska nyt tässä ovat työmarkkinajärjestöt mukana ja he ovat tajunneet, että tilanne on vakava. Minä uskon, että silloin kun he ovat mukana, niin tämä yhteiskunta hyötyy, koska silloin on iso porukka tässä tukena. Minä toivon todella maanantaina positiivista ratkaisua, niin että päästään eteenpäin ja saadaan ne 35 000 työpaikkaa tähän maahan.

Puhemies Maria Lohela: Otetaan viimeinen kysymys tähän aiheeseen.

16.44 **Riitta Myller sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on puhuttu investoinneista ja työpaikoista. Ne ovat välttämättömiä tällä hetkellä Suomessa, jotta saamme kasvua aikaan.

Myöskin sekä pääministeri että työministeri totesivat, että hallituksella ei ole käytettävissä keinoja siihen, miten investointeja saadaan liikkeelle. Esitetään toiveita, esitetään pyyntöjä, vetoamuksia, mutta eikö todellakaan hallituksella ole esittää mitään keinoja siihen, että yritykset, jotka tahkoavat suuria osinkoja, myös käyttävät nämä saamansa rahat Suomessa investointeihin?

16.45 **Pääministeri Juha Sipilä** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meillä tahtoo tässä apatian ja negatiivisuuden keskellä unohtua se, mitä on jo tapahtumassa tuolla pinnan alla, eli meillä on paljon investointeja biotaloudessa, metsäteollisuus on uudistumassa hurjalla vauhdilla kohti biotaloutta, liikenteessä meillä on tulossa kännykkäfirmojen korvaavia investointeja Suomeen. Olin Intiassa kolme viikkoa sitten vienninedistämismatkalta ja siellä huomasin, kuinka vienti on selvästikin piristymässä. Suomalaisilla yrityksillä on tarjota juuri sitä, mitä tämä maailma tänä päivänä huutaa: uusiutuvaa energiaa. Meillä on esimerkkinä maailman puhtain maa, ja esimerkiksi siitä nouseva cleantech tulee kyllä näyttämään tietä. Ne investoinnit ovat lähteneet jo liikkeelle, ja uskon, että tämä yhteinen sopimus antaa siihen uuden buustin.

Puhemies Maria Lohela: Jotta jäisi aikaa myös muihin aiheisiin, tämä kysymys on nyt loppuun käsitelty.

Kysymyksen käsittely päättyi.

2.2. Suullinen kysymys sote-uudistuksen tilanteesta (Anna-Maja Henriksson r)

Suullinen kysymys SKT 21/2016 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Maria Lohela: Seuraava kysymys, edustaja Henriksson.

Keskustelu

16.46 **Anna-Maja Henriksson r:** Värderade fru talman, arvoisa puhemies! I offentligheten har vi fått höra att det inom regeringen tycks råda olika åsikter igen om vårdreformen

Pöytäkirja PTK 18/2016 vp

och antalet vårdområden. Nu skulle det vara dags att också här i riksdagen få veta vad det är som gäller.

Julkisuudessa on siis liikkunut huhuja siitä, että hallituksen sisällä taas ollaan eri mieltä sote-uudistuksen toteutuksesta ja hallituspuolueiden riveistä on esitetty arvioita, että hallituksen 18 itsehallintoalueen malli, jossa kolme aluetta joutuisi tekemään sote-yhteistyötä, ei olisi perustuslain mukainen. Ministeri Rehula, kertoisitko meille kaikille täällä salissa, missä soten osalta nyt tällä hetkellä oikeasti mennään? Voimmeko vielä odottaa uusia linjanvetoja maakuntien määrästä tai muusta? Ja onko niin, että sote on myös tässä vaiheessa törmäämässä perustuslaillisiin ongelmiin?

16.47 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Sosiaali- ja terveydenhuollon muutoksen valmistelu etenee niillä raiteilla, jotka yhtäältä ovat hallitusohjelmassa, toisaalta 7.11. hallituspuolueiden kesken sovittu.

Siellä on kokonaisuus, jonka virkavalmistelu on kiihkeimmillään tällä hetkellä. Toistakymmentä ihmistä täysipäiväisesti ja yli sata henkeä oman työnsä ohella, muitten tehtävien ohella, tekee tätä valmistelua. Muistioita valmistuu, erilaisia vaihtoehtoja etsitään. Me olemme ihan suunnitellussa aikataulussa, ja kun koivussa on lehti — ja toivon mukaan kevät ei ole kyllä kovin aikainen — niin on koko lakipaketti eduskunnankin arvioitavana tilanteessa, jossa se on lausuntokierrokselle lähdössä. Olen erittäin luottavainen sen suhteen, että aikataulu pitää ja matka jatkuu eteenpäin.

Puhemies Maria Lohela: Pyydän niitä edustajia, jotka haluavat esittää lisäkysymyksiä tästä aiheesta, ilmoittautumaan.

16.48 Anna-Maja Henriksson r (vastauspuheenvuoro): Fru talman! Regeringen presenterade alldeles nyligen också sina linjedragningar när det gäller jourverksamheten och centraliseringen av den, och där kommer man med kraftiga åtgärder nog att försämbra möjligheten till dygnetruntjour på många ställen i vårt land.

Sote-uudistus on ilmeisesti ja edelleen vaiheessa, mutta kuitenkin hallitus haluaa tässä vaiheessa uudistaa myös päivystysjärjestelmää. Minkä takia näitä asioita ei viedä eteenpäin käsi kädessä? Minkä takia halutaan keskittää nyt päivystystä, ja koska me saamme sen vastauksen siihen, mitkä ovat nämä 12 sairaalaa tässä maassa, jotka saavat tämän 24/7-täyspäivystyksen? Mitä tapahtuu niille sairaaloille, joille tämä päivystys ei sitten jää, ja mitä tapahtuu varsinkin ihmisille?

16.49 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Ihmiset, arvoisa rouva puhemies, saavat siinä tilanteessa, jossa tarvitsevat kiireellisen avun, parhaan mahdollisen hoidon turvallisesti koko maassa. Toisekseen, viime kädessä eduskunta päättää sen, millainen terveydenhuoltolain muutos näitten päivystysten osalta tehdään. Valmistelussa on aivan normaalin säädösvalmistelun aikataululla ja tavalla, miten budjettilakia valmistellaan, terveydenhuoltolain muutos, kolmen asetuksen muutos, joka on tulossa lausuntokierrokselle ja lähdössä lausuntokierrokselle niin alueille, kuntiin, sairaanhoitopiireihin kuin maakuntiinkin, niin että budjettilain aikataulussa on mahdollisuus nämä tervey-

Pöytäkirja PTK 18/2016 vp

denhuoltolain ratkaisut tehdä. Viimeinen sanahan on sitten eduskunnan sanottavana siitä, miten tämä päivystyksen kokonaisuus muotoutuu.

16.50 Vesa-Matti Saarakkala ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämä tietohan mahdollisesta perustuslakiongelmasta koskien sote-alueitten määrää ja jaottelua on ollut meillä ainakin parlamentaarisessa seurantaryhmässä jo joulukuusta lähtien, mutta sitä ei ole sen kummemmin tuotu julki, koska tilanne on se, että on annettu ymmärtää, että tämä ongelma on myös ratkaistavissa. Kun ei mitään muuta tietoa ole tähän asti tullut, niin ainakin itse lähdän siitä, että tämä ongelma on ratkaistavissa. Totta kai on niin, että tähän haluttaisiin aika pian selvyys, ja siihen ehkä kaipaisin ministeriltä nyt jotakin valotusta.

Sitten toinen ongelma, joka on noussut esiin, ovat nämä maakuntavaalit, jotka ovat ihan olennainen osa tätä järjestelmää. Viime vaalikaudella perustuslakivaliokunta linjasi, että kaikkein ongelmattomin tapa toteuttaa sote-uudistus on nimenomaan suorilla vaaleilla valettavat maakuntavaltuustot. Onhan nyt niin, että edelleenkin lähdetään siitä, että tämä uudistus toteutetaan vaalien kautta, niin että ensimmäiset maakuntavaltuustot valitaan vaaleilla eikä kunnanvaltuustojen toimesta? (Eduskunnasta: Hyvä kysymys!)

16.51 Kunta- ja uudistusministeri Anu Vehviläinen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on ollut useampia vaihtoehtoja esillä, emmekä me ole hallituksessa vielä lopullisesti linjanneet, mutta paljon tulee juuri teidän esittämänne kaltaista palautetta siitä, että heti ensimmäiset maakuntavaltuustot olisi hyvä valita suorilla vaaleilla. Sitten totean sen, että se on totta kai lähtökohta, että jos itsehallintoalueita tehdään, niin siihen kuuluu suora kansanvaali. Nyt kun tässä on ongelmia osittain sen takia, että meillä on tulevat kuntavaalit huhtikuussa 2017, joka olisi paras ajankohta muillekin vaaleille, niin se ei ole mahdollista, koska tämä muu lainsäädäntö ei siihen ehdi. Sen takia tässä on käyty eri vaihtoehtoja keskustelua, mutta totean sen, että tänä päivänä juuri reformiministerit ovat yhdessä linjanneet sen, että tulevat kuntavaalit pidetään huhtikuussa 2017, eli niitä ei olla siirtämässä siitä yhtään minnekään.

16.52 Tuula Haatainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ehkä tätä hämmennystä on lisännyt se, että julkisuuteen on tullut monenlaisia eri aluelukumääriä, ihan hallituksen sisältäkin. On puhuttu viidestä alueesta, 12 päivystyssairaala-alueesta, sitten ovat nämä 15 ja 18, jotka olivat marraskuun linjauksessa hallituksella. Olisi varmasti hyvä eduskunnankin saada tietää valaistusta siihen, miltä pohjalta tätä ollaan valmistelemaan, koska valiokunnan puheenjohtajana olen huolissani siitä, pitääkö tämä aikataulu, että me saamme sitten lakiesityksen, joka on toteutettavissa ja vietävissä lävitse. Ja kun alueilla kanssa kovasti kysytään sitä, millä tavalla tullaan eteenpäin menemään, niin, arvoisa peruspalveluministeri, voisitteko valaista sitä, miltä pohjalta tätä valmistelua ministeriössä nyt tehdään?

16.53 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ilma on sakeanaan huhuja. Tässä tehtävässä on koko ajan takamatkalla näitten huhujen alaspuhumisen osalta. Meidän valmistelumme — alivaltiosihteeri Tuomas Pöystin johdolla virkavalmistelu ja meidän poliitikkojen vastuulla oleva valmistelu — etenee täsmälleen sillä aikataululla kuin on hallituksen piirissä ja laajemminkin linjattu viime kesän jälkeen. Tämä on, arvoisa puhemies, siitä mielenkiintoinen asia tässäkin istuntosa-

Pöytäkirja PTK 18/2016 vp

lissa, että vuoroon oppositiostakin vaaditaan, että valmistelu pitäisi aloittaa alusta, ja toisaalta halutaan kiirehtiä, tietää juuri tässä ja nyt eksaktisti. Me yritämme tehdä niin huolellisen valmistelun, että siinä vaiheessa, kun lakipaketti on eduskunnassa ja perustuslakivaliokunnan arvioitavana, se kokonaisuus on sitten hyväksyttävissä koko pakettina, niin aluemäärän kuin muittenkin keskeisten ratkaisujen osalta.

16.54 **Sari Sarkomaa kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hyvin tärkeää, että sote-lainsäädäntö, -järjestämislaki, valmistellaan huolella ja saadaan eduskuntaan sellainen kokonaisuus, joka huolellisen käsittelyn jälkeen voidaan hyväksyä. Kun nyt julkisuudessa on käyty keskustelua tästä mallista, jonka hallitus on päättänyt, 18 ja 15, ja me, ketkä olemme tätä pitkään katsoneet, olemme pohtineet tätä perustuslaillistakin näkökulmaa, olisi tärkeää, että mahdollisimman pian vastaava ministeri ja hallitus toisivat julkiseen keskusteluun, miten tämä konkreettisesti viedään eteenpäin, ihan ne laskelmat, millä tavalla tällä mallilla saadaan hallituksen asettamat tavoitteet sote-uudistukselle saavutettua ja myöskin perustuslaillinen arvio. On tärkeää, että tämä mahdollisimman pian saadaan avoimeen julkiseen keskusteluun.

Mutta kysyn, kun tuo laki on lähdössä lausunnonle ihan kevään korvilla: niin kuin ministeri sanoi, onhan varmasti niin, että sen mukana saadaan myöskin rahoitusratkaisuja, koska on äärimmäisen tärkeää, että tuo kokonaisuus on arvioitavissa, kun kunnat ja muut siitä (Puhemies koputtaa) lausuntonsa antavat?

Ja lopuksi sanon: jos tuossa mallissa on jotakin korjattavaa, toivon, että se korjataan mahdollisimman pian.

16.55 **Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä maassa on noin tusinan verran henkilöitä, jotka tulevat tekemään aikanaan siitä hallituksen esityksestä, jonka eduskunta saa, kokonaisarvion. Valmistelun osalta, mitä parempaan lopputulokseen ja kokonaisuuteen päästään siinä tilanteessa, kun tämä koko paketti on — tässä on vielä kuukausien valmistelu lausuntokierroksineen edessä — mitä vähemmän siellä on lähtökohtaisesti sellaisia kysymysmerkkejä, jotka eivät ole perustuslain kanssa sopusoinnussa, niin sen parempi lopputulos tulee. Toisekseen, tämän kokonaisuuden yksi ydinhän on, että rahoitusratkaisu syntyy. Vuosi sitten tähän aikaan eduskunnan perustuslakivaliokunta käsitteli silloista hallituksen esitystä, ja silloin yritettiin ja kysyttiin suoraan, että entäs jos jätettäisiin rahoitusratkaisu pois. Vastaus oli: se on niin olennainen osa kokonaisuutta, että se on osa tämän koko lakipaketin aivan ydintä.

16.57 **Sari Essayah kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllähän tässä ulkopuolelta on tullut vähän hämmentynyt olo, ja tietenkin me kaikki toivomme, että nimenomaan tässä sote-ratkaisussa potilaan ja asiakkaan paras tulisi toteutumaan. Tietenkin edelleenkin hämmentää, että nämä perustuslailliset kysymykset jälleen kerran ovat nousseet esille, ja olisinkin halunnut vähän tarkemmin tietää, mikä siellä nytten on se, mikä on eniten hankauksessa: Onko se tämä alueitten määrä, se, että se on 15 ja 18? Onko vaikea rakentaa sitä rahoitusratkaisua, koska me tiedämme, että tästähän tulee myöskin suuri vero-uudistus ja tähän tulee valtionosuusuudistus kylkeen? Millä tavalla nämä kaikki tullaan ratkaisemaan? Lisäksi vielä sitten, jos mietitään tätä ministeri Vehviläisen esille nostamaa mahdollisuutta, että meillä ei olisikaan suora vaali, se tuntuisi todellakin hyvin erikoiselta ratkaisulta ja olisi varmasti vastoin itsehallinnon henkeä.

Pöytäkirja PTK 18/2016 vp

16.57 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Työtä sen eteen, että asuinpaikasta ja rahapussin paksuudesta riippumatta suomalaisilla olisi jatkossakin ne hyvinvoinnin ja terveyden palvelut, joita olisi tarvittavissa saatavilla, on tehty noin 15 vuotta. Matka on edennyt niin pitkälle, että viime talvena meillä oli eduskunnan käsittelyssä lakikokonaisuus, joka sittemmin kaatui perustuslaissa oleviin ongelmiin. Nyt on siitä valmistelusta saatu paljonkin oppia, me emme ole lähteneet tyhjän päältä.

No, sitten se, miten tästä eteenpäin, miten valmistelu etenee. On olemassa avoimia kysymyksiä, ja tämä on sen kokoluokan ratkaisu, että sote on maalissa ja valmiina sillä hetkellä, kun eduskunnan puhemies toisessa käsittelyssä lyö nuijan pöytään. Siihen asti meillä on asioita, jotka ovat avoimia, siihen asti meillä on kysymyksiä, joihin vain pitää etsiä ratkaisut.

Puhemies Maria Lohela: Vielä yksi kysymys.

16.59 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sote- ja maakuntauudistus on mielestäni yksi aivan keskeisimmistä ja tärkeimmistä uudistuksista Suomessa, ja se täytyy saada maaliin, se täytyy saada tehtyä. Tähän tarvitaan poliittista johtajuutta ja sitoutumista. Nämä perusasiat sote-uudistuksesta olisi tullut linjata jo hallitusohjelman yhteydessä, koska nyt näyttää siltä, että suuria erimielisyyksiä näistä ihan perusasioista on hallituksen sisällä. On muistettava, että tärkeintä tässä on turvata ihmisille palveluiden saaminen, lääkäriin pääsy, mutta nyt, kun joudutaan kiistelemään edelleen näistä perusasioista, ihminen ja ihmisen palvelut tuntuvat unohtuvan.

Nyt alueilla odotetaan päätöksiä, että päästään eteenpäin. Nyt pitäisi saada mahdollisimman äkkiä selkeä päätös alueista, selkeä päätös rahoituksesta. Kysyisin ministeriltä, eikö tämä sekava 15/18-aluejako olisi syytä jo haudata ja mennä eteenpäin selkeällä (Puhemies koputtaa) 18 alueen mallilla.

17.00 Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Perusasiat on linjattu. Sitä linjaustyötä on nyt valmisteltu. Perusasia on, että asuinpaikasta riippumatta, rahapussin paksuudesta riippumatta meillä on Suomessa jatkossakin se palvelulupaus, että sosiaali- ja terveystyöpalvelut ovat saatavilla. Muun muassa se selkänö, joka tällä hetkellä tälle työlle on, on se kokemus ja ne päätökset, ne ratkaisut, ne lausunnot, ne mietinnöt, ne lukuisat työryhmäpaperit, jotka ovat vuosien varrella syntyneet. Vuosi sitten tähän aikaan eduskunnan perustuslakivaliokunta käsitteli silloista hallituksen esitystä.

Toisaalta, arvoisa rouva puhemies, viesti alueille: sitä paremmin lähipalvelut turvataan, sitä paremmin eri alueiden erityispiirteet kyetään huomioimaan, mitä pitemmälle alueet itse vievät valmistelutyötä eteenpäin. Meillä on näyttöjä Suomessa siitä, että kaiken epävarmuuden keskellä on tehty oikeinkin hyviä ratkaisuja.

Kysymyksen käsittely päättyi.

Kyselytunti päättyi.

Pöytäkirja PTK 18/2016 vp

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi vuosilomalain, merimiesten vuosilomalain ja sairausvakuutuslain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 145/2015 vp

Valiokunnan mietintö TyVM 1/2016 vp

Ensimmäinen käsittely

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Käsittelyn pohjana on työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan mietintö TyVM 1/2016 vp. Nyt päätetään lakiehdotusten sisällöstä.

Keskustelu

17.02 **Heli Järvinen vihr** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Työelämävaliokunnan varapuheenjohtajana esittelen valiokunnan mietinnön.

Hallituksen esityksessä vuosilomalain ja merimiesten vuosilomalain mukaista työssäolon veroista aikaa koskevia säännöksiä ehdotetaan muutettaviksi siten, (Hälinää — Puhemies koputtaa) että äitiys-, isyys- ja vanhempainvapaalta vuosilomaa kertyy jatkossa enintään 6 kuukauden ajalta. Sairausvakuutuslain säännöstä työnantajien oikeudesta vuosilomakertymien korvaukseen ehdotetaan samalla muutettavaksi siten, että korvaus koskee vain ehdotettua 6 kuukauden lakisääteistä kertymää. Lisäksi esityksessä ehdotetaan muutettavaksi vuosilomalain säännöksiä siten, että vuosiloman 6 ensimmäistä työkyvyttömyyspäivää ovat omavastuupäiviä, jotka eivät oikeuta lomapäivien siirtoon. Omavastuupäiväsääntelystä huolimatta jokaiselle, joka on lomanmääräytymisvuoden aikana ansainnut vähintään 4 viikon vuosiloman, turvataan oikeus vähintään 4 viikon vuotuisen vuosilomaan. Ehdotetut muutokset perustuvat pääministeri Sipilän hallituksen hallitusohjelmaan, ja niiden tavoitteena on säästää julkisen talouden menoja.

Valiokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin:

Työnantajille ehdotetuista muutoksista aiheutuvat kustannussäästöt toteutuvat pääasiansa vain yksityisen sektorin aloilla. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan kuntasektorilla työnantajan saamat sairausvakuutuslain mukaiset vuosilomakustannuskorvaukset aleni-sivat noin 10 miljoonalla eurolla vuodessa niin kauan kuin loman ansainta virka- ja työehtosopimuksen mukaisesti pysyy ennallaan. Valiokunta pitää tältä osin esitystä kuntien talouden kannalta hankalana mutta katsoo, että esitys ei kuitenkaan kokonaisuutena heikennä julkista taloutta.

Lakimuutoksen vaikutukset kohdistuvat käytännössä voimakkaammin äiteihin, ja erityisesti äitien vuosilomaoikeuden ansaintaa rajoitetaan, koska äitien pitämät perhevapajakso-ot ovat isien pitämiä jaksoja pidempiä. Koska äidit käytännössä pitävät vanhempainvapaasta suurimman osan, ehdotettu muutos lyhentää äitien perhevapaa-ajalta karttuvaa vuosilomaa lähes 40 prosenttia. Isien vuosilomat sen sijaan eivät juurikaan lyhene, koska isien vanhempainvapaat ovat lyhyempiä kuin äitien. Valiokunta kiinnittää lisäksi huomiota siihen, että vaikka muutos ei henkilötasolla kohtele yksinhuoltajia toisin kuin kahden huoltajan perheitä, se käytännössä heikentää etenkin heidän lomaetuksiaan, koska yksinhuoltajaperheille kertyy vuosilomaa vain yhdeltä huoltajalta. Valiokunta pitää tärkeänä, että vuosilomalain kokonaisuudistuksessa yksinhuoltajaperheiden tilanne selvitetään.

Pöytäkirja PTK 18/2016 vp

Tasa-arvovaltuutetun mielestä esitys asettaa äidit epäedulliseen asemaan voimassa olevaan lakiin verrattuna. Valtuutettu katsoo myös, että esitys on syrjivä, sillä yksinhuoltajat ovat pääosin naisia.

Perustuslakivaliokunta on katsonut, että esitys on vaikutusten vuoksi hankalasti yhteensovitettavissa välillisen syrjinnän kiellon ja sukupuolten tasa-arvoa koskevan perustuslailisen toimeksiannon kanssa. Toisaalta perustuslakivaliokunta katsoo, että esityksen ongelmallisuutta vähentää se, että vanhempainvapaa on jaettavissa äidin ja isän kesken ja sääntelyn vaikutukset riippuvat viime kädessä perheiden valinnasta. Perustuslakivaliokunta ei pidä ehdotusta perustuslaissa kiellettynä syrjintänä mutta katsoo, että perustuslain mukainen sukupuolten tasa-arvon edistämismelvoite puoltaa sitä, että työelämä- ja tasa-arvovaliokunta harkitsisi esityksen muuttamista tavalla, joka tosiasiallisilta vaikutuksiltaan kohdistuisi ehdotettua yhdenvertaisemmin naisiin ja miehiin.

Valiokunta pitää tasa-arvovaltuutetun ja perustuslakivaliokunnan arvioita lain sukupuolivaikutuksista tärkeinä ja huomionarvoisina. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että ehdotuksella on myös sukupuolten tasa-arvon parantamiseen tähtäviä vaikutuksia. Muutoksen arvioidaan hallituksen esityksen mukaan tasoittavan perhevapaiden vaikutuksia, jos se kannustaa miehiä käyttämään nykyistä enemmän vanhempainvapaita.

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta yhtyy perustuslakivaliokunnan näkemykseen siitä, että valtioneuvoston on tarkoin seurattava lain vaikutuksia sukupuolten tasa-arvon tosiasialliseen toteutumiseen työelämässä ja tarvittaessa ryhdyttävä asian vaatimiin korjaustoimenpiteisiin. Valiokunta korostaa erityisesti yksinhuoltajien aseman seuraamista. Valiokunta edellyttää, että hallitus antaa työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle asiasta selvityksen vuoden 2018 loppuun mennessä, ellei vuosilomalain kokonaisuudistusta toteuteta ennen sitä.

Sitten tämän lain toinen kohta. Esityksessä vuosilomalakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että työntekijän sairastuessa vuosilomansa aikana 6 ensimmäistä sairauspäivää ovat niin sanottuja omavastuupäiviä, jotka eivät oikeuta vuosiloman siirtämiseen myöhempään ajankohtaan. Työntekijällä on kuitenkin aina oikeus vähintään 4 viikon vuosilomaan työaikadirektiivin edellyttämällä tavalla.

Valiokunnan päätösehdotus on, että eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen sisältyvät 2. ja 3. lakiehdotuksen. Valiokunta ehdottaa kahta muutosta 1. lakiehdotukseen:

Vuosilomalaisissa on kolme lomapalkan laskentasääntöä, siihen ehdotetaan tarkennusta. Toiseksi valiokunta selkeyden vuoksi ehdottaa muutosta, jolla 7 §:ään saataisiin laskentasääntö, jonka mukaan työssäolon veroisena aikana pidetään 182 kalenteripäivän mittaista jaksoa.

Näillä muutoksilla valiokunta ehdottaa hyväksyntää hallituksen esityksen 1. lakiehdotukselle.

Korostan, että päätös ei ole yksimielinen vaan siihen on jätetty kaksi vastalauseita, joista toisessa myös henkilökohtaisesti olen osallisena.

17.08 **Ilmari Nurminen sd:** Arvoisa puhemies! Hallitus esittää heikennyksiä äitiys-, isyys- ja vanhempainvapaalta kertyvään vuosilomaan. Vuosilomalakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että vuosilomalla sairastamisen kompensatioon sisällytettäisiin myös kuu-

Pöytäkirja PTK 18/2016 vp

den päivän omavastuu. Heikennys kohdistuu vuosilomakarttumiin tavalla, joka jakautuu epätasa-arvoisesti naisten ja miesten välillä. Käytännössä tämä tarkoittaa, että jatkossa vanhempainvapaan osalta äidit saavat lomakertymää 51 päivää ja isät puolestaan 102 päivältä. Hallitus ei näin ollen ole ymmärtänyt äitiysloman biologista eli synnytykseen ja lapsen imettämiseen liittyvää taustaa. Perhe ei voi valita, kumpi vanhemmista tätä vapaata käyttää, vaan sen määrittää sukupuoli. Siksi hallituksen laskentamalli vanhempainvapaisissa on sukupuolten yhdenvertaisen kohtelun näkökulmasta syrjivä.

Esitys myös kurittaa käytännössä yksinhuoltajia, joilla ei ole usein mahdollisuutta jakaa hoitovapaata toisen huoltajan kanssa. Toisaalta esitys pienentää erityisesti äitien lomapalkkaa ja lomarahaa ja siten lisää entisestään naisten ja miesten välistä perusteetonta palkkaeroa. Monesta eri näkökulmasta esitys siis heikentää varsinkin naisten asemaa ja sukupuolten välistä tasa-arvoa. Muun muassa tasa-arvovaltuutetun antamassa lausunnossa todetaan, että esitys asettaa äidit epäedulliseen asemaan voimassa olevaan lakiin verrattuna. Tasa-arvovaltuutettu ei kannata ehdotettua vuosilomaoikeuden rajoittamista perhevapaiden ajalta ja katsoo, että ehdotetut muutokset eivät täytä perusoikeuden rajoitukselta edellytetyjä hyväksyttävyyss- ja suhteellisuusvaatimuksia. Myös perustuslakivaliokunnan lausunto on hyvin kriittinen muutokseen. Yksi sitaatti: "Säästötavoite ei valiokunnan mielestä voisi sellaisenaan perustella poikkeamista perustuslaissa turvatusta ihmisten yhdenvertaisuudesta, eikä se voisi siten muodostaa hyväksyttävää perustetta asettaa ketään perustuslain 6 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla eri asemaan sukupuolen perusteella."

Toisaalta tämän syrjinnän lisäksi vanhempainvapaiden vuosilomakarttuman heikennys monimutkaistaa lainsäädäntöä sekä työntekijän että työnantajan näkökulmasta. Myös toimeenpanossa on haasteita. Muun muassa Kelan lausunnossa todetaan, että Kelan on vaikea selvittää, milloin henkilö on työsopimuslain mukaisella vapaalla.

Huomioisin myös, että esitys lisää kuntatyönantajien kustannuksia, koska käytännössä naisvaltaisten julkisten alojen osuus vanhemmuuden kustannuksista kasvaa.

Hallituksen esitykseen kuuluu myös loma-ajan sairauspäivän kompensatioheikennys. Hallitus esittää kuuden päivän karenssia sairauspäivän korvaukseen. Tämä esitys heikentää lainsäädännön ennakoitavuutta, koska edellisestäkin lainmuutoksesta ei ole vielä vaikutusten arviointeja. Muistuttaisin, että karenssivaihtoehtoa tutkittiin jo nykyisin säätämisen yhteydessä mutta se osoittautui hallinnollisesti raskaaksi ja siitä luovuttiin. Kaavailtu muutos lisää hallinnollista taakkaa. Ensinnäkin se edellyttäisi työnantajalta mittavaa ja kustannuksia aiheuttavaa kirjanpitoa vuosilomien karttumisen ja sairauspäivien osalta. Toisaalta työntekijän taas olisi varmuuden vuoksi syytä toimittaa työnantajan hyväksymä selvitys jokaisesta yhdenkin päivän sairastamisestaan eli käytännössä lääkärintodistus. Tällainen poukkoileva ja byrokratiaa lisäävä lainsäädäntö on vastoin hallituksen pyrkimyksiä selkeyttää sääntelyä ja normeja.

Hallituksen esityksellä on mielestäni ratkaisevia perustuslaillisia ongelmia. Myös esitellyt tavoitellut säästöt varsinkin julkisella sektorilla jäävät osin saavuttamatta. Hallinnollinen taakka uudistuksen myötä kasvaa, vanhemmuuden kustannusten tasaaminen ottaa takapakkia, ja esitys on yleisesti sekavaa ja epäjohdonmukaista lainsäädäntöä. Mielestäni olisi ollut selkeämpää sisällyttää kaikki vuosilomalakiin tulevat muutokset hallituksen lupaa lain kokonaisuudistuksen yhteyteen.

Edellä olevan perusteella tulemme esittämään asian toisen käsittelyn yhteydessä, että lakiehdotus hylätään vastalauseen perusteella.

Pöytäkirja PTK 18/2016 vp

17.14 **Antti Kurvinen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ihan lyhyesti haluan kommentoida nyt tähän edustaja Nurmisen ansiokkaaseen ja hyvin valmisteltuun puheenvuoroon, että asiasisällöstähän voi olla montaa mieltä, miten näitä vuosilomalakeja kannattaa muokata, mutta mitä tulee ratkaisemattomiin perustuslaillisiin ongelmiin — niin taisi edustaja Nurminen tuossa puheenvuorossaan sanoa — mistä lähtien meillä on perustuslakikysymykset ratkaissut oppositioeduskuntaryhmä? Eikö meillä edelleenkin perustuslakivaliokunta anna niitä lausuntoja? Itse satun olemaan siellä valiokunnassa, ja valiokunta kyllä totesi yksimielisesti, että tämä voidaan säätää tavallisessa lainsäätämisyksityksessä. Minusta on, puhemies, vähän ikävää, että joka ikiseen poliittiseen riitaan meillä sotkeetaan nykyään perustuslaki ja hämmennetään kansalaisia ja ylipäänsä tätä keskustelua.

17.15 **Leena Meri ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oikeastaan tähän samaan: Edustaja Nurminen otti tästä perustuslakivaliokunnan lausunnosta, täältä viimeiseltä sivulta, yhden lauseen, ja hän — itsekin olen siis perustuslakivaliokunnan jäsen ja myös työ- ja tasa-arvovaliokunnan jäsen ja käsitellyt tätä molemmissa, erittäin tuttu asia — otti esille tämän, että perustuslakivaliokunta totesi muiden seikkojen yhteydessä, että säästötavoite ei valiokunnan, siis perustuslakivaliokunnan, mielestä voisi sellaisenaan perustella poikkeamista perustuslaissa turvatusta ihmisten yhdenvertaisuudesta. Kyllä, kyllä, mutta tässähän nyt jäi lukematta tämä ensimmäinen lause, jossa lukee, että tämän esityksen tavoitteena on säästää julkisen talouden menoja, eli säästötavoite, sekä rajoittaa työnantajalle perhevapaalla olevan työntekijän vuosilomasta aiheutuvia kustannuksia. Pitää lukea nämä kokonaisuudet eikä poimia täältä tosiaan haluttuja kohtia. Juuri niin kuin edustaja Kurvinen sanoi: perustuslakivaliokunta on tämän yksimielisesti ratkaissut.

17.16 **Joona Räsänen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mennäänpä tähän tämän asian pihviin, ja tämän asian pihvihän on se, että nyt hallitus haluaa tehdä lainsäädäntöä, joka eriarvoistaa miehiä ja naisia. Sehän on tämän esityksen pihvi. Ja aika kauas ollaan tultu siitä, että hallitusohjelmassa hallitus toteaa, että Suomi on tasa-arvoinen maa. No, nyt voi vähän kysyä, rikkooko tässä nyt hallitus omaa ohjelmaansa tällä lainsäädännöllä, jolla halutaan todella yhä enenevässä määrin eriarvoistaa naisia ja miehiä, kun verrataan heitä toisiinsa.

On varmaan ihan perustelua, niin kuin edustaja Nurminen tuossa hyvin ansiokkaasti pöytäkirjasta kuvasi, mitkä ne tietyt vaikeudet ja pienet ongelmakohdat — eivätkä niin pienetkään ongelmakohdat — ovat, mitkä tähän lakiin liittyvät, ja olisi varmaan syytä, että tätä ihan yhdessä voitaisiin katsoa, että tätä todella pystyttäisiin lieventämään, nimenomaan näistä epätasa-arvoisista syistä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Toteutamme tässä sellaisen pienen debatin. Täällä on useita pyydettyjä puheenvuoroja. Käymme niitä jonkun verran läpi.

17.17 **Martti Talja kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä lakiesityksessä oikaistaan se omavastuu vuosilomalla sairastumisesta, 2013 tapahtunut virheellinen tulkinta Euroopan työaikadirektiivistä. Tällöin poistettiin 7 vuorokauden omavastuu sairastumisen yhteydessä, jos se osuu loman yhteyteen. Tällä esityksellä palautetaan omavastuu, millä on taloudellisia vaikutuksia työnantajille sillä tavalla, että kuitenkin siinä työnantajien kustannukset tulevat vähenemään. Se näkyy heti yksityisellä puolella, mutta julkisella-

Pöytäkirja PTK 18/2016 vp

kin puolella, kun asia viedään sitten työ- ja virkaehtosopimukseen, siinä yhteydessä on säästöjä odotettavissa.

17.18 **Anna Kontula vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kysymys siitä, mitä ja miten perustuslakivaliokunnan sanomisia pitää tulkita, on ikuisuuskyseminen, ja sitä on puitu tässä salissa aika monta kymmentä vuotta. On aivan selvää, että vaikeutettu säätämisen järjestys pitää ottaa vakavasti silloin, kun se on siellä ponnassa perässä, mutta myöskin perustuslakivaliokunnan muut sanomiset ovat painavaa ja harkittua tavaraa, jolla pitäisi olla jonkinlainen merkitys silloin, kun muut substanssivaliokunnat pohtivat sitä, miten he jonkin asian järjestävät tai hoitavat. Minä itse luin tämän perustuslakivaliokunnan asiakirjan niin, että vaikka kysymys ei olekaan perustuslain vastaisesta tai vaikeutettua säätämisen järjestystä edeltävästä tavasta hoitaa asia, niin ihmisoikeusmyönteinen tulkinta kyllä (Puhemies koputtaa) suosittaisi toisenlaista toteuttamistapaa.

17.19 **Sanna Marin sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Meri täällä sanoi, että pitää katsoa kokonaisuutta eikä ottaa vain yksittäisiä lauseita. No, tämän saman haluan todeta kyllä edustaja Kurviselle ja edustaja Merelle itsellensä. Kun minä täällä kuuntelin edustaja Nurmisen hyvää puheenvuoroa, jossa hän toi esiin näitä ongelmia, joita tähän vuosilomalakiin sisältyy, niin minä nimenomaan kuulin sen näin, että hän totesi siinä, aivan kuten edustaja Kontulakin äsken, että tähän liittyy perustuslain kannalta tiettyjä ongelmia, vaikka ne eivät edellytäkään tätä vaikeutettua säätämisen järjestystä, ja perustuslakivaliokunnan lausunto oli hyvin kriittinen, aivan kuten edustaja Nurminen täällä totesi. Toivon, että näitä ohjeita, joita täällä annetaan, tietenkin noudatamme myös kukin omissa puheenvuoroissamme.

17.20 **Juhana Vartiainen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluaisin tässä lyhyesti korostaa näkökohtaa, joka tässä keskustelussa niin kuin useimmissa muissakin keskusteluissa tässä salissa säännönmukaisesti unohtetaan. Tarkoitan tällä sitä, että näistä sukupuolten välisistä etuuskien vertailuista kokonaan unohtuu se, että naisten ja miesten asema työmarkkinoilla ei määräydy vain sen mukaan, millaisia palkka- ja lomaetuksia heillä näyttää olevan, vaan myös sen mukaan, miten houkuttelevia palkkavia he ovat työnantajille. Niinpä tällaisten parannusten tai heikennysten vastapuolella on aina vaikutus siihen, miten houkuttelevaa työnantajalle on palkata näitä ihmisiä. Tässäkin tapauksessa tämä vuosilomaoikeuden rajaaminen, jonka voi de facto arvioida koskevan naisia jonkin verran enemmän kuin miehiä, tekee heistä myös työnantajien kannalta houkuttelevampaa työvoimaa, parantaa heidän työmarkkina-asemaansa, luo heille enemmän tuloja, paremmat työurat ja lopulta myös paremmat eläkkeet. Tämä on osa tätä kokonaisarviota.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja nyt välillä valiokunnan varapuheenjohtaja Järvinen, vastauspuheenvuoro.

17.21 **Heli Järvinen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oppositio suhtautuu perustuslakivaliokunnan sanomisiin hyvin nöyrästi eikä yritä niitä vääristellä. Perustuslakivaliokuntahan ei pitänyt tätä kiellettyä syrjintänä mutta puolsi vahvasti sitä, että meidän valiokuntamme, työelämävaliokunta, olisi muuttanut esitystä tavalla, jonka vaikutukset kohdistuisivat ehdotettua yhdenvertaisemmin naisiin ja miehiin. Omasta puolestani

Pöytäkirja PTK 18/2016 vp

olen pahoillani siitä, että valiokuntamme ei tätä työtä tehnyt. Siihen olisi ollut montakin ehdotusta, esimerkiksi se, että vuosilomalain ja vuosiloman kertymän menetykset äideille ja isille olisi laskettu puhtaasti vain vanhempainvapaakaudelta, joka on yhteensä 158 päivää, jolloin molemmille 79 päivää tästä olisi ollut se puolikas määrä.

Toinen asia on sitten nämä yksinhuoltajat, ja ilman muuta valiokunta olisi voinut ja sen olisi pitänyt pohtia niitä ratkaisuja, (Puhemies koputtaa) joilla yksinhuoltajien asemaa olisi saatu helpommaksi.

17.22 Ilkka Kantola sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Perustuslakivaliokunnan jäsenenä muistan hyvin sen, millä tavalla perustuslakivaliokunta, kun se päättyy yksimieliseen mietintöön, sitä tekee. Jokaista sanaa punnitaan hyvin tarkkaan ja haetaan yhteistä näkemystä ja monta kertaa käydään se teksti läpi. Siinä tekstissä, mikä tähän liittyen on lausuntona annettu, on hyvin tarkkaan jokainen sana harkittu.

Itse olen perustuslakivaliokunnan jäsenenä vähän pettynyt siihen, että vaikka tietysti siitä käy ilmi, että tätä ei ponnen taakse laitettu — se ei ole säätämisjärjestyskysymys, se on ihan selvää — niin sitä meidän viestiämme substanssivaliokunnalle, työ- ja tasa-arvovaliokunnalle, tässä asiassa ei ole oikein riittävästi kuultu. Me esitimme, että harkittaisiin vakavasti sitä, että tätä muutettaisiin niin, että tämä vanhempainvapaalta tuleva menetys olisi vähän tasapainoisempi tämän säädännön mukaan. Mutta sitä nyt sitten substanssivaliokunta ei muuttanut, ja siinä mielessä sitä viestiä ei ihan tarkasti kuultu siellä.

17.23 Anna Kontula vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vastaan edustaja Vartiaiselle, vaikka hän ehtikin jo poistua salista.

Tämä ajatus tällaisesta teoreettisesta houkuttelevuudesta työmarkkinoilla silloin, kun punnitaan jonkun työmarkkina-aseman edullisuutta taikka epäedullisuutta, on kauhean kiinnostava, mutta se sopii hirveän huonosti niihin yleisiin kriteereihin, joilla me yleensä pyrimme määrittelemään ihmisen asemaa työmarkkinoilla, koska sen mukaan kaikkein houkuttelevimpia työntekijöitähän olisivat ne, joille maksetaan kaikkein vähiten ja joilla on kaikkein huonoimmat työehdot, ja näinhän me emme suinkaan ajattele.

Järkevä tapa hoitaa naisten houkuttelevuus työmarkkinoilla olisi sellainen yhteisrahasointi, jossa työnantajat yhtäläisesti osallistuvat vanhemmuuden kustannuksiin omien työntekijöidensä iästä ja sukupuolesta huolimatta.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Olen vielä merkinnyt tänne vastauspuheenvuorot edustajille Nurminen, Meri, Järvinen, Mäkisalo-Ropponen. Ilmeisesti näillä mennään ja sitten siirrytään puhujalistaan.

17.24 Ilmari Nurminen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mielestäni tähän perustuslakivaliokunnan lausuntoon ei saisi suhtautua millään tavalla vain olankohautuksella. Tässä puheenvuorossani toin esille, että lausunto oli hyvin kriittinen ja siinä nimenomaan otettiin kantaa, että ei saa perustua sukupuoleen tämmöistä syrjintää, ja samaa tässä puheenvuorossani toin esille myös tasa-arvovaltuutetun kannanotosta. Mielestäni hallitus ei ryhtynyt muuttamaan tätä esitystä näistä lausunnoista huolimatta vaan haluaa ponnekaasti viedä eteenpäin tätä esitystä, joka mielestäni kohdistuu nimenomaan sukupuoleen. Mielestäni tätä asiaa voisi tarkastella vielä vaikka Euroopan sosiaalisten oikeuksien peruskirjan mukaan, jossa edellytetään, että ihmisiä ei saa sukupuoleen perustuen asettaa eriar-

Pöytäkirja PTK 18/2016 vp

voiseen asemaan, ja hyvin monesta muustakin näkökulmasta. Olisin toivonut, että hallitus olisi muuttanut esitystään (Puhemies koputtaa) näitten lausuntojen pohjalta.

17.26 **Leena Meri ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puheenjohtaja! Olen täysin samaa mieltä edustaja Nurmisen kanssa siitä, että meidän perustuslakivaliokunnan lausuntoihin tulee suhtautua vakavasti, ja näin on tarkoituskin. Tässä tuli äsken esille, kuinka me siellä sanatarkasti ja hyvin tarkkaan mietimme, mikä siellä menee ponnien taakse, eli kuulijoille tarkoitan sitä, että edellyttämme joitakin muutoksia. Emme kuitenkaan edellyttäneet muutoksia, toimme sen hartaana, vakavana toiveena.

Mutta tästä keskustelusta on vielä jäänyt pois se, mitä me sitten lisäsimme siihen. Eli jos ehdotus kuitenkin säädetään hallituksen esittämällä tavalla — totesimme senkin mahdollisuuden — niin sitten toivomme tätä työelämän ja tasa-arvon seuraamista, johon myös työ- ja tasa-arvovaliokunta yhtyi.

Sitten täytyy vielä muistaa semmoinen asia, että tämän ei ole pakottavaa lainsäädäntöä muuta kuin siltä osin, että itse asiassa työnantaja ei saa korvauksia sairauspoissaolosta. Tämän pitää ensin mennä työ- ja virkaehtosopimuksiin, ja sehän voi olla näin, ettei se edes mene.

17.27 **Heli Järvinen vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hienoa, että tässä keskustelussa puhutaan laajemminkin nuorten naisten työllistymisongelmasta ja tasa-arvosta työmarkkinoilla. Niin kauan kuin vauvariski tuo työnantajalle noin 17 000 euron ylimääräisen laskun yksityisen puolen keskimääräisen palkan mukaan, niin kauan on selvää, että nuorten naisten asema työmarkkinoilla tulee olemaan huonompi kuin miesten.

Täällä ehdotettiin sitä, että työntajat voisivat yhdessä tasapuolisesti jakaa kustannukset, kaikki yhdessä. Vielä tasapuolisempi ja oikeudenmukaisempi malli on se, että tätä maksua jakaisimme me kaikki yhdessä, niin työntekijät kuin työnantajatkin, kuten tehdään Ruotsissa, missä uskotaan siihen, että meille kaikille tulee olemaan hyötyä tulevista vauvoista. Me kaikki tarvitsemme itsellemme eläkkeenmaksajia, ja siihen suuntaan pitäisi Suomessa pyrkiä.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Edustaja Mäkisalo-Ropponen ja sitten edustaja Talja, ja sitten siirrytään uudestaan varsinaisiin puheenvuoroihin, jolloin Mäkisalo-Ropponen tulee taas vastaan.

17.28 **Merja Mäkisalo-Ropponen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On ollut todella huolestuttavaa seurata tätä hallituksen tasa-arvoa romuttavaa politiikkaa. Tämä lakiesityshän on vain yksi monista samaan suuntaan johtavista lakiesityksistä. Esimerkiksi päivähoitomaksujen korotus johtaa helposti siihen, että moni äiti pohtii, kannattaako mennä enää töihin. Samoin vuorotteluvapaan heikennykset kohdistuvat erityisesti naisvaltaisiin aloihin. Monista lakiesityksistä puuttuvat kokonaan tasa-arvovaikutusten arvioinnit. Hallitukselta voikin nyt toivoa, tai itse asiassa toivon, suunnanmuutosta ja parempien vaikuttavuus- ja tasa-arvovaikutusten arviointien tekoa, koska ne ovat luvattoman huonosti tähän mennessä olleet tehtynä.

17.29 **Martti Talja kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yhdyn edustaja Vartiaisen kommenttiin siitä näkemyksestä, että kuitenkin ehdotus mahdollistaa nuorten nais-

Pöytäkirja PTK 18/2016 vp

ten paremman työllistymisen. Hämmästelen salin vasemmalta laidalta tulevia kommentteja siitä, että tämä hallitus nyt on lisännyt epätasa-arvoa sukupuolten välillä. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on nimenomaan todennut yhtyen perustuslakivaliokunnan näkemykseen, että valtioneuvoston on tarkoin seurattava lain vaikutuksia sukupuolten tasa-arvon tosiasialliseen toteutumiseen työelämässä, ja hallitus antaa työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle asiasta selvityksen vuoden 2018 loppuun mennessä, ja asia lopullisesti korjattaisiin työaikalain uudistuksen yhteydessä — toivomme, että se saadaan mahdollisimman nopeasti käyntiin.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja vielä ennätti tähän väliin edustaja Myllykoski, vastauspuheenvuoro.

17.30 **Jari Myllykoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kyllä minä katson tätä vähän eri näkökulmasta kuin edustaja Talja. Hallitus on tehnyt arvovalinnan, jolla se muuttaa vuosilomalakia ja sen säätelyä. Se on arvovalinta, ja tiedetään kyseessä olevien tilastojen perusteella, ketkä tästä tulevat eniten kärsimään, ja se on silloin poliittinen arvovalinta. Te vastaatte niille yksinhuoltajille, jotka tästä eniten kärsivät. Te otatte sen riskin, että paljonko enemmän naiset synnyttävät kuin miehet — ei tarvita mitään sen suurempaa ihmeellisyyttä kuin se, että me tiedämme, paljonko meillä on yksinhuoltajaaitejä tässä maassa. He tulevat olemaan se ryhmä, joka tästä kärsii. Tämä on poliittinen päätös, joka heikentää naisten ja miesten tasa-arvoa, ja erityisen kohtalokkaaksi tämä tekee sen nimenomaan yksinhuoltajille.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vielä tämän kerran, edustaja Talja, vastauspuheenvuoro.

17.31 **Martti Talja kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valiokunta käsitellessään asiaa tiedosti yksinhuoltajien aseman, mutta viittaa siihen, että odotamme vuosilomalain kokonaisuudistusta, jossa yhteydessä arvioitaisiin tämä nykyinen lainsäädäntö, se, miten sitä nyt muutetaan, ja myös se, miten sitten yksinhuoltajaaiteiden asema tullaan ratkaisemaan Suomessa. Itse näen sen ruotsalaisen tavan perusteltuna, mutta jätän sen myöhempään arviointiin.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja nyt puheenvuorolistaan.

17.31 **Merja Mäkisalo-Ropponen sd:** Arvoisa puhemies! Tässä lakiesityksessä ehdotetaan muun muassa sitä, että äitiys-, isyys- ja vanhempainvapaista vuosilomaa kertyisi enintään 6 kuukauden ajalta. Samalla sairausvakuutuslain säännöstä työnantajien oikeudesta vuosilomakustannuskorvauksiin ehdotetaan muutettavaksi siten, että oikeus korvauksiin tulisi vain lakisääteisen vuosiloman ajalta. Hallitus perustelee tätä lakia valtiontalouden säästöillä ja työnantajien kustannusten kevennyksellä.

Tähän lakiesitykseen sisältyy monia vakavaan kritiikkiin oikeuttavia kohtia ja näkökulmia. Aloitetaan työnantajan tilanteesta. Laki lisää työnantajien hallinnollisia kuluja, koska nyt työnantajilta edellytetään entistä tarkempaa työaika- ja vuosilomakirjanpitoa. Lisäksi Kelan asiantuntijoiden mielestä lain toimeenpanossa tulee olemaan ongelmia, koska Kelan on esimerkiksi vaikea selvittää, milloin henkilö on työsopimuslain mukaisella vapaal-

Pöytäkirja PTK 18/2016 vp

la. Näistä selvityksistä tulee lisätyötä sekä työnantajalle että Kelalle. Hallitus on korostanut, ettei kunnille enää lisätä kustannuksia. Tämä laki tulee kuitenkin niitä lisäämään. Tämä johtuu siitä, että kunnissa, valtiolla ja seurakunnissa on työehtosopimuksessa lainsäädännön velvoitteita pidemmät lomat. Näillä aloilla työnantajille suunnattu Kela-korvauksen heikennys lisää työnantajan kustannuksia.

Äitiys-, isyys- ja vanhempainvapaan vuosilomakarttumien heikennykset tarkoittavat pienten lasten vanhempien kohdalla työn ja perheen yhteensovittamisen vaikeutumista. Erityisen ikävää tässä lakiesityksessä on se, että laki on sukupuolivaikutuksiltaan selkeästi syrjivä. Hallitus esittää heikennyksiä äitiys-, isyys- ja vanhempainvapaa-ajalta kertyvään vuosilomaan tavalla, joka jakautuu epätasaisesti naisten ja miesten välillä. Mielestäni on käsittämätöntä, että hallitus tietoisesti tekee syrjivää lainsäädäntöä. Äitiyslomalla, joka on 105 arkipäivää, on biologinen selitys: äidin täytyy toipua synnytyksestä ja äiti imettää vauvaa, ja siksi tätä vapaata ei voida jakaa. Isyysloman avulla turvataan erityisesti isien oikeus hoivaan ja lapsen kanssa olemiseen, ja tämä 54 arkipäivää on korvamerkitty isälle. Ei ole perusteltua, että nämä eripituiset ja eriperusteiset vapaat lasketaan lomakertymäleikkauksen pohjaksi ja päälle lasketaan vanhempainvapaaseen kohdistuvat leikkaukset. Tämä laskentamalli johtaa siihen, että samanaikaisen vanhempainvapaan osalta äidit saavat lomakertymää 51 päivältä mutta isät tuplamäärän eli 102 päivältä. Kaiken tämän lisäksi lakiesitys kurittaa erityisesti yksinhuoltajia, joilla ei ole mahdollisuutta jakaa hoitovapaata toisen huoltajan kanssa. Työ- ja tasa-arvovaliokunnan hallituspuolueiden edustajat myöntävät tämän kohdan mietinnössään, mutta toteavat ainoastaan, että yksinhuoltajien tilanne selvitetään. Kannattaisi kuitenkin tehdä alun perin kunnollista ja syrjimätöntä lainsäädäntöä. Yksinhuoltajista suurin osa on naisia, samoin kuin vanhempainvapaan käyttäjistä, ja esitys pienentää erityisesti äitien lomapalkkaa ja lomarahaa ja lisää siten entisestään naisten ja miesten välistä perusteetonta palkkaeroa.

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan kuulemisissa tasa-arvovaltuutettu ilmaisi käsityksensä, että ehdotetut muutokset eivät täytä perusoikeuden rajoitukselta edellytetyjä hyväksyttävyyys- ja suhteellisuusvaatimuksia. Hänkin kiinnitti erityistä huomiota yksinhuoltajien asemaan ja totesi esityksen olevan heidän kannaltaan selkeästi syrjivä, koska yksinhuoltajat ovat pääosin naisia. Myös perustuslakivaliokunnan lausunnossa todettiin, että lakiesitys on vaikutusten vuoksi hankalasti yhteensovittavissa välillisen syrjinnän kiellon ja perustuslain sukupuolten tasa-arvoa koskevan perustuslaillisen toimeksiannon kanssa. Perustuslakivaliokunta kuitenkin totesi, että koska vanhempainvapaa on jaettavissa äidin ja isän kesken ja perheet voivat valita, miten toimivat, niin siinä mielessä lain voi hyväksyä. Kuitenkin perustuslakivaliokuntakin totesi, että asia olisi syytä säätää muodossa, joka kohdistuisi yhdenvertaisemmin naisiin ja miehiin. Hallituspuolueet eivät kuitenkaan halunneet muuttaa lakiesitystä tähän suuntaan tästä ohjeistuksesta huolimatta.

Arvoisa puhemies! Pahimmillaan tämä asia voi joutua jopa selvitettäväksi Euroopan ihmisoikeustuomioistuimessa, koska tässä on niin selkeästi syrjiviä piirteitä, mutta jatkossa nähdään, miten tässä käy.

17.36 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Jos joku lakiesitys on hallituksen tuottama ja tekemä, niin se ei välttämättä tee siitä hyvää esitystä. Olisi hyvä pohtia asiaa silloin, kun hallitus itsekin jo lähtökohdissa toteaa, että joku esitys on kyseenalainen ja ei ehkä saavuta omaa tavoitettaan. Niin kuin tästä esityksestä me näemme, esimerkiksi nämä taloudelliset säästöt, mitä tässä on kaavailtu, eivät välttämättä toteudu ollenkaan vaan saat-

Pöytäkirja PTK 18/2016 vp

tavat jopa kääntyä toisinpäin. Sitten kun asia käsitellään valiokunnassa, niin sielläkin asiat korostuvat, asiantuntijat nostavat esiin näitä näkökulmia, ja valiokunta selvästi näkee, että esitystä ei kannattaisi viedä eteenpäin, mutta koska se on hallituksen esitys, niin sitä viedään eteenpäin. Ja silloin tulee tietysti kysymys ainakin itselleni kansanedustajana, lainsäätäjänä, kuinka pitkälle on valmis menemään tällaisessa ikään kuin älyllisessä epärehellisyydessä, jossa pettää itseään. Se on ehkä tällaista, arvoisa puhemies, ensimmäisen kauden kansanedustajan pohdintaa, jota tässä mietti.

Tämä hallituksen esitys ei ole hyvää perhepolitiikkaa. Se lisää epätasa-arvoa, eikä sen säästöistä ole varmuutta. Lapset on vietävä entistä aikaisemmin päivähoitoon, ja sen vaikutukset ovat lapsen kehitykselle merkittäviä.

Hallituksen esityksessä vuosilomalakia muutetaan siten, että äitiys-, isyys- ja vanhempainvapaalta vuosilomaa kertyy jatkossa enintään 6 kuukauden ajalta. En kannata näitä muutoksia. Kuten mietinnössä todetaan, esitys on tasa-arvonäkökulmasta ongelmallinen asettaessaan äidit epäedulliseen asemaan. Erityisen hankala esitys on yksinhuoltajaäitien kannalta, sillä he eivät voi jakaa vanhempainvapaata isän kanssa ja siten omalla valinnallaan vaikuttaa vuosiloman kertymiseen. Esitys heikentää vauvaperheiden mahdollisuuksia hoitaa pientä lasta kotona ja lisää pienempien lasten siirtymistä entistä aiemmin kunnalliseen päivähoitoon. Lapsen kotihoitoa on tyypillisesti jatkettu äitiys- ja vanhempainvapaalla kertyneiden lomapäivien avulla. Lomaoikeuden leikkaamisella lyhennetään vauvapäikäisten kotihoitoaikaa.

On moitittavaa, että lainvalmistelussa on jälleen kerran unohdettu lapsinäkökulma ja että vaikutusarviot on jätetty tekemättä. Ihmettelen, että edetään käänteisessä järjestyksessä: ensin säädetään laki ja sitten mietinnössä edellytetään, että lain vaikutukset tutkitaan vuoden 2018 loppuun mennessä. Miksi vaikutusarvioita ei tehdä ennen lain säätämistä?

Sairausvakuutuslain 14 luvun 1 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että työnantaja voisi saada vuosilomakustannusten korvausta ainoastaan lakisääteisen vuosiloman ajalta. En kannata lakimuutosta, sillä se vähentäisi vanhemmuuden kulujen korvaamista niille työnantajille, joiden noudattamassa työehtosopimuksessa annetaan paras turva lapsiperheiden vanhemmille. Esityksellä olisi negatiivinen tasa-arvovaikutus, sillä se nostaisi potentiaalisesti äitiyslomalle jäävien nuorten naisten palkkaamisen kynnystä entisestään.

Esitys lisäksi asettaisi työnantajat eri asemaan sen perusteella, mitä työehtosopimusta heidän on pakko noudattaa. Mikäli työehtosopimus määrittäisi, että loma kertyy koko äitiys-, isyys- ja vanhempainvapaan ajalta, korvausta ei kuitenkaan maksettaisi kuin 6 kuukauden ajalta. Näin ollen lakimuutos vain lisäisi työntekijän palkkaamisesta koituvia kustannuksia työnantajille.

Kuten mietinnössä todetaan, kuntasektorilla työnantajan saamat sairausvakuutuslain mukaiset vuosilomakustannuskorvaukset alenisivat noin 10 miljoonalla eurolla vuodessa. Katson, että lakimuutos on kohtuuton, ja tulenkin yksityiskohtaisessa käsittelyssä esittämään sen hylkäämistä näillä perusteilla.

17.41 Anna Kontula vas: Arvoisa puhemies! Jos rehellisiä ollaan, niin tässä hallituksen erilaisten kurjistamistoimien listassa tämä nyt käsitellyssä oleva esitys on vain pieni alaviite. Kysymys ei lopulta ole hirvittävän suuresta asiasta, kun sitä vertaa kaikkiin niihin muihin esityksiin, muutoksiin ja hankkeisiin, joilla pienituloisen ihmisen elämästä tehdään vielä pienituloisempaa. Vasemmistoliitto on työväenpuolue, ja se vastustaa yksipuolisia heikennyksiä työehtoihin. Meillä on täällä maassa porvarihallitus, ja on ymmärrettävää,

Pöytäkirja PTK 18/2016 vp

että se ajaa yksipuolisia heikennyksiä työehtoihin. Tässä asetelmassa ei ole mitään epäselvää, ei siitä sen enempää. Tämä lakiesitys ei parane pienellä korjailulla, joten me tulemme kannattamaan lakiesitysten hylkäämistä.

Sen sijaan haluan kiinnittää huomion muutamiin teknisiin heikkouksiin, joita tässä esityksessä on.

Ensinnäkin koko esityksen päätavoite on säästöt, jotka on laskettu sillä lailla epärealistisesti, että jos niitä ylipäätään tulee, ne tulevat viiveellä ja huomattavasti pienempinä kuin mitä tässä on esitetty. Näin sen takia, että ne muutokset, joita tässä esitetään, ovat pitkälti TES-sopimusten takana ja eivät ainakaan sellaisenaan nyt tule astumaan voimaan.

Toinen ongelma: Tämä tulee lisäämään merkittävästi sitä hallinnollista taakkaa, jota nyt piti pikemminkin vähentää. Näin käy sekä lomalaskennan yhteydessä yrityksissä että myös Kelassa. Näin arvioidaan käyvän jopa siinä tapauksessa, että puhuttaisiin vain kokoaikaisista, toistaiseksi voimassa olevissa työsuhteissa olevista ihmisistä, mutta kukaan ei ole uskaltanut edes arvailla, millainen sotku syntyy kaikista niistä prekaareista, pätkä-, silppu-, osa-aikatyöntekijöistä ja näiden vuosilomien ja erilaisten vapaiden laskemisista. Siinä me emme ole vielä edes päässeet alkuun.

Kolmas ongelma: Lainsäädännön monimutkaisuus. Tämä liittyy erityisesti tähän vuosilomalla sairastaminen -osioon. Yleisenä tavoitteena hyvässä lainsäädännössä on, että säädettäisiin semmoista lakia, että ihan tavallinen ihminen lukemalla sitä lakia pystyisi pääsemään jonkunlaiseen käsitykseen siitä, mitä siellä sanotaan ja onko minulla nyt tuossa lomapäivä vai onko minulla tuossa sairauspäivä vai onko minulla työpäivä. Nyt me synnytämme lakia, jossa jo ennestään hankalasta vuosilomalaista on entistä vaikeampi saada selvää, miten minun nyt pitäisi toimia ja miten minun pitäisi tähän reagoida. Se ei ole koskaan hyvää kehitystä.

Neljäs ongelma: Erityisesti suhteessa vanhempainrahan ja muiden vanhempainetuuk-sien lomakertymiin laki olisi voitu säätää huomattavasti tasa-arvoisemmin. Päätettiin olla se tekemättä.

Viides kohta: Lakiesityksen perusteluksi erityisesti näiden vanhempainvapaiden lomakertymien osalta on esitetty se, että nyt kannustetaan isiä olemaan enemmän kotona lastensa kanssa. Koko valiokuntakuulemisen aikana me emme kuulleet yhtään asiantuntijapuheenvuoroa, jossa olisi todistettu, minkä mekanismin kautta ja millaisella todennäköisyydellä tällainen kannustinvaikutin toimisi. Minä henkilökohtaisesti aika pitkään näitä asioita puineena ja pyöritellen olen erittäin skeptinen sen suhteen, että pelkästään vuosilomala-in kertymismekanismi olisi riittävä ponnin perheille silloin, kun he pohtivat, mitenkä he hoitojärjestelyjä järjestävät — erityisesti niiltä osin, kun kysymys on biologisin perustein eriytetyistä vanhempainetuuksista, niin kuin on äitiysrahan ja isyysrahan kohdalla. — Kiitos.

17.46 Arto Satonen kok: Arvoisa puhemies! Omassa puheenvuorossani keskityn pelkästään sairauslain omavastuusuuden muutokseen, koska tästä asiasta muistan historiaa jo viime vaalikaudelta.

Jos muistetaan ensinnäkin, mistä tämä asia lähti liikkeelle: tämä tuli EU:n työaikadirektiivistä alun perin, tai pikemminkin sen Suomessa tehdystä tulkinnasta. Jos ajatellaan sitä lähtötilannetta, niin yksikään palkansaajajärjestö — ainakaan minun tietääkseni — ei nostanut tärkeimpien tavoitteidensa joukkoon sitä, että jos lomalla sairastuu, niin pitää saada ne lomapäivät uudelleen, vaan tämä tuli ikään kuin manulle illallinen Euroopan unionista,

Pöytäkirja PTK 18/2016 vp

ja valmistelu kerkesi menemään varsin pitkälle ennen kuin edellinen työelämä- ja tasa-arvovaliokunta huomasi, mistä tässä on kyse. Silloin käytiin varsin tiukka poliittinen väantö, jonka seurauksena lopulta oli se, että tuli voimaan tämä lainsäädäntö, joka jätti tämän karenssin yli viiden viikon vuosilomiin, mutta ei jättänyt näihin viiden viikon vuosilomiin. Tämä oli se tausta, ja muistan sen keskustelun, joka silloin oli hyvin voimakasta. Monet työnantajat, varsinkin pienet työnantajat — ja ymmärrän sen hyvin — pelkäsivät, että minkälainen pandoran lipas tästä nyt aukeaa, kun lomalla sairastuminen saa aina aikaan sen, että kun saa lääkärintodistuksen, sen kautta tietenkin pystyy todistamaan, että aina tulee uusia lomapäiviä.

Kun sitten tämä hallitus aloitti, tai sen hallitusohjelmaa tehtiin, niin tämä hallitus lähti liikkeelle siitä, että suomalaisen työn kilpailukykyä pitää parantaa, jotta työllisyysastetta saadaan nostettua. Edellisenkin hallitus tavoitteli 72 prosentin työllisyysastetta mutta valitettavasti ei päässyt lähellekään sitä. Sen sijaan tämä uusi hallitus lähti tosissaan tekemään sellaisia muutoksia suomalaiseen lainsäädäntöön, että voidaan saavuttaa tämä työllisyysaste, ei toki pelkästään näillä pienillä muutoksilla, vaan esimerkiksi yhteiskuntasopimuksella on siinä hyvin keskeinen rooli. Mutta siitä huolimatta lähdettiin tekemään näitä yksittäisiä täsmämuutoksia, ja tämä omavastuun palauttaminen tähän lomalla sairastamiseen on nimenomaan yksi näistä täsmämuutoksista. Olen aivan varma, että sitä ei myöskään palkansaajien piirissä pidetä millään tavalla kohtuuttomana asiana, koska tätä ei ole alun perin edes ajettu vaan tämä tuli vähän niin kuin pyytämättä tai kuin manulle illallinen, jos tällaista sanamuotoa voi käyttää.

Nyt tämä ratkaisu, mihin nyt hallituksen esityksessä ja valiokunnan hyvässä mietinnössä on päädytty, on hyvin samantyyppinen kuin minkä Tanska on jo omassa lainsäädännössään ottanut käyttöön. Tämä on myös se ratkaisu, joka Euroopan unionin tasolla, kun asioita on siellä mietitty, on koettu oikeudenmukaiseksi tavaksi tämä asia ratkaista. Eli kertaan vielä ydinasian: Niissä lomissa, joissa vuosiloman pituus on vain neljä viikkoa — joita meilläkin on mutta joita on kohtuullisen harvalla — säily edelleen se oikeus, että jos sairastuu lomalla, niin on oikeus saada uusia lomapäiviä. Sitten kun ollaan viiden viikon lomissa, niin tulee tämä kuuden päivän omavastuu, ja jos sitten sairastaminen kestää yli sen kuuden päivän, niin sitten on oikeus saada lisäpäiviä lomiin. Tämä on minun mielestäni aika järkevällä tavalla löydetty kohtuullinen ratkaisu niin työntekijän kuin työnantajan näkökulmasta, ja minun mielestäni on tervettä kehitystä, että Suomi ottaa nyt tämän käytöön.

17.51 Leena Meri ps: Arvoisa herra puhemies! Tuossa äskeisessä debatissa toin muutamia asioita esille, jotka tässä nyt vielä tuon uudestaan kertauksena. Nyt meidän on kuitenkin taas jälleen kerran hyvä muistaa, että tämä ei ole pakottavaa lainsäädäntöä, vaan tässä on tarkoitus antaa työkaluja työmarkkinaosapuolille, jos he haluavat käyttää niitä osana työehtosopimuksia. Ainoa kohta, mikä tulee voimaan ns. pakottavana, on tämä kuntia koskeva sairausvakuutuslain korvauspuoli, ja kunnille aiheutuu tästä kuluja. Tämän me otimme työelämä- ja tasa-arvovaliokunnassa pohdintaan ja totesimme siitä, että tämän tulee olla ratkaistavissa. Itse henkilökohtaisesti — muiden kommentteista siellä en voi puhua — tarkoitin ja ajattelin, että tässä täytyy katsoa, miten tämä ehkä mahdollisesti voitaisiin kunnille kompensoida ja tuleeko siitä minkälaisia menetyksiä, ja se on minusta tosi tärkeää, koska me olemme myös hallitusohjelmassa luvanneet, että kunnille ei aiheudu lisäkuluja ilman kompensatiota.

Pöytäkirja PTK 18/2016 vp

Itse olin myös siinä keskustelussa mukana — ja voin tietysti kommentoida vain omia kannanottojani tai ajatuksiani enkä muiden — kun keskustelimme tästä yksinhuoltajuudesta. Itse asiassa siitä puhuttiin aika yleisellä tasolla, kunnes minä itse asiassa henkilökohtaisesti otin esille sen, että tähän ei itse asiassa koske sitä henkilöä ja äitiä itseään niinkään, että hän joutuisi eri asemaan kuin muut äidit, vaan nimenomaan se perhe joutuu eri asemaan. Elikkä silloin tapahtuu siten, että se lapsi ei saakaan kahden vanhemman hoitoa, ja siitä sitten syntyi semmoinen ajatus, jonka kaikki jakoivatkin pitkälle, juuri tämä, että pyydettiin tätä perherakenteiden muutosten huomioimista jatkossa. Tämä oli ainakin minulle henkilökohtaisesti varmaan yksi osasyy, ettei siinä edes olisi ollut mahdollista, näin ainakin itse ajattelen, lähteä sen suurempiin pykälämuutoksiin, koska minä ainakin näen, että tällä hetkellä, kun tämä oikeus näihin vanhempainlomiin on sidottu siihen, että vanhemmat asuvat yhdessä, jää pois tämmöinen tilanne, että on esimerkiksi yhteishuolto ja isä ja äiti ovatkin hyvissä väleissä — jolloin hän voisi pitää sen vanhempainloman, ja sitten toinen menee töihin.

Meidän pitäisi ruveta tarkastelemaan tätä yhteiskuntaa ihan uudella tavalla, meillä on hyvin uudenlaisia perheitä, ja tätä minä pidän erittäin tärkeänä, että meillä on vähän vanhanaikainen perhekäsitys ja meidän pitää saada se vastaamaan nykypäivää. On paljon uusperheitä, ja ihmiset saattavat olla hyvissäkin väleissä, mutta aikuiset eivät vain halua asua enää yhdessä mutta haluavat hoitaa lapsensa yhdessä, ja joskus se ero tulee raskausaikana. Näin se vain elämässä on, ja on tosi mukavaa, jos hyvin tullaan toimeen, mutta tämä pitää kyllä meidän saada kuntoon. Meillä on kyllä sen verran hyvä ja innovatiivinen ja rohkea hallitus, että minä uskon, että täällä muidenkin hallituspuolueiden kansanedustajat kuuntelevat tätä puolta ihan herkällä korvalla.

Sitten tässä on tuotu esille näitä säästöjä. No, niitä säästöjä tulee tietysti vain ja ainoastaan, mikäli työ- ja virkaehtosopimuksiin nämä asiat tulevat. Mutta nyt kuitenkin ehkä liian vähän on tässä keskustelussa otettu huomioon sitä, että tämä muutos perustuu hallitusohjelman kirjaukseen nimenomaan työnantajan sairauspoissaolo- ja sairausriskin vaikutusten vähentämisestä, elikkä tällä on työllisyyttä tukevaa ja hakevaa vaikutusta. Ja minä jotenkin... Täällä keskustelussa tuli tämmöisiä esille, että tämä nykyinen hallitus on tehnyt niin kuin jonkinlaista arvovalintaa, että ei naisten asemasta niin välitetä. Minusta se tuntuu vähän kummalliselta. Minä olen nainen, tietääkseni, ja minä olen ollut tämän eduskunnan naisverkoston puheenjohtaja, olen halunnut siihen tehtävään, se on ollut mielenkiintoinen tehtävä, olen osallistunut tämmöisiin asioihin ja halunnut edistää niitä. Jotenkin minusta on aika raaka syytös lähteä nyt väittämään, että hallitus on tehnyt tämmöisen arvovalinnan. En minä nyt oikein voi ymmärtää — meillä on perheellisiä ministereitä ja kansanedustajia, joilla on lapsia ja tyttäriä ja vaimoja, niin että jotenkin se tuntuu ehkä vähän liian yksioikoiselta ja kovalta väitteeltä.

Mutta kaiken kaikkiaan olen itse sitä mieltä koko tästä taipaleesta, jonka itse olen ollut tässä eduskunnassa, että kyllä tässä on vaikeita asioita ollut, ja kaikki tämmöiset asiat, jotka eivät tuo lisäyksiä ja parannuksia — eihän se kivaa ole olla tämmöisiä viemässä eteenpäin, mutta minä toivon, että tämä johtaa meille parempaan tulevaisuuteen. Ja toivon nyt, että kuuntelitte huolella sen, että muutetaan meidän perhekäsityksemme vastaamaan tätä päivää.

17.56 **Jari Myllykoski vas:** Arvoisa herra puhemies! Oli ilahduttavaa kuulla edustajan tuovan esille näiden erilaisten perheiden käsitteiden ottamista, ja toivonkin, että viesti me-

Pöytäkirja PTK 18/2016 vp

nisi perille hallitukseenkin. Mutta tosiasiaa pitää nyt vain nähdä se tosiseikka, että ei tasa-arvovaltuutettu ole tätä nyt aivan noin ruusuisena osannut kuvata. Kun edellä kuultiin, kuinka meillä täällä eduskunnassa on ministereilläkin lapsia ja niin edelleen, ne eivät liity tavallaan mihinkään.

Mutta tässä keskustelussa ei ole tullut esille se, että kun me olemme huolissamme tasa-arvosta, niin on myös huomattava, että vaikka se vuosilomakertymän menettäminen kohdentuuikin yhdelle vuodelle, se tarkoittaa, että se kaikki, mitä vuosiloman aikana niin sanotuista tuloista jää saamatta, vaikuttaa tulevaan eläkkeeseen. Eli vaikutuksilla on aina jatko-vaikutuksia, ja kun hallitus on selkeästi ottanut tällaisen linjan, mitä edustaja Kontula toi esille siitä, kuinka laskennallisesti tämä voi olla heppoisin perustein, että tästä yleensä säästöjä syntyy, niin niitten esille nostaminen... Ja varmasti, toivottavasti, vuoden 18 lopulla näitä asioita todellakin tarkastellaan, kun tämä lainsäädäntö nyt voimaan tulee.

Mutta olisi kiva kuulla vaikkapa (Puhemies koputtaa) edustaja Kantolalta, oliko kovin tuskallista tuolla perustuslakivaliokunnassa päätyä yksimielisyyteen, jos ja kun kuitenkin on nähtävissä, kuinka ongelmallinen tämä on nimenomaan yksinhuoltajien osalta.

17.58 Ilkka Kantola sd: Arvoisa puhemies! Tämän tärkeän tasa-arvokeskustelun taustalahan on hallitusohjelma, Juha Sipilän hallituksen ohjelma Ratkaisujen Suomi. Me seurassimme hallitusohjelman syntymistä mielenkiinnolla, koska selvästikin oli jotenkin toisenlainen vire ja hallitusohjelmaa tehtäessä vastuussa olevat pyrkivät saamaan siitä tiiviimmän ja lyhyemmän ja vähän toisentyyppisen kuin ne hyvinkin pitkät hallitusohjelmakirjat, joita viime vaalikausien alussa on saatu aikaan. Puhuttiin strategisesta hallitusohjelmasta, ja itsekin odotin mielenkiinnolla sitä, minkälainen strategia ja millä tavalla tämä tuo väljyyttä sen hallitusohjelman toimeenpanoon, niin että voidaan eduskunnassa sitten katsoa, mikä on tarkoituksenmukaista näiden strategisten tavoitteiden kannalta hallitusohjelman toteuttamisessa. Sitten kuitenkin hyvin nopeasti tulivat hallitusohjelman liitteet, muun muassa liite 6, jossa on esitelty menoleikkaukset, jotka hallitus ottaa pöydälleen tehtäväkseen, ja silloin oltiinkin hyvin hyvin yksityiskohtaisissa kirjauksissa, ja vähän tuntuu nyt tämän keskustelun ja myös siellä perustuslakivaliokunnassa käydyn keskustelun perusteella siltä, että tuliko nyt kuitenkin mentyä vähän liian yksityiskohtaiselle tasolle menoleikkauksissa, kun siellä kirjattiin hallitusohjelmatasolla, siinä liitteessä 6, että vanhempainvaapaikaudelta tämä lomakertymä rajoitetaan siihen 6 kuukauteen, eikä selvästikään siinä lyhyessä kirjauksessa pohdittu sitä, mitkä ovat nämä tasa-arvoaikutukset, kun tilanne on kuitenkin äidin ja isän osalta erilainen.

Perustuslaissahan 6 §:ssä, johon perustuslakivaliokuntakin viittaa omassa lausunnossaan, sen 4 momentissa todetaan näin: "Sukupuolten tasa-arvoa edistetään yhteiskunnallisessa toiminnassa sekä työelämässä, erityisesti palkkauksesta ja muista palvelussuhteen ehdoista määrättäessä, sen mukaan kuin lailla tarkemmin säädetään." Se tarkoittaa sitä, että lainsäädännössä pitää tällaisia asioita edistää.

Tämä on se kohta, jota kuulemamme asiantuntijat perustuslakivaliokunnassa pohtivat hyvin tarkkaan ja perusteellisesti ja päätyivät siihen, että tämä ei kuitenkaan ole säätämisenjärjestyskysymys, koska tämä mainitun pykälän 4 momentti on sillä tavalla väljä, ettei se aivan kategorisesti määrää, mitä pitää lailla säätää, mutta siinä on tällainen tarkoitus ja päämäärä hyvin selvästi asetettu, ja asiantuntijat olivat sitä mieltä, että tämä vähän horjuu nyt, kuinka vahvassa ristiriidassa tämä laki on tai kuinka problemaattinen se on. Sen takia siten perustuslakivaliokunta pitkän harkinnan, pohdinnan ja keskustelun jälkeen päätyi sii-

Pöytäkirja PTK 18/2016 vp

hen, että substanssivaliokunnan olisi hyvä harkita sitä, voitaisiinko kehittää tätä lakiesitystä siihen suuntaan, että se varmemmin toteuttaisi tätä kohtaa, joka tuossa 6 §:n 4 momentissa on mainittu, nimittäin sukupuolten tasa-arvon edistämistä erityisesti työelämässä palkkauksesta ja muista palvelussuhteen ehdoista määrättäessä.

Edustaja Myllykoski kysyi, kuinka suurta ahdistusta siellä oli. En oikein muista niitä tunnelmia, en pane niitä merkille, vaan itse kukin voi vastata. Itse en ollut kovin ahdistunut, mutta minusta se oli tärkeä keskustelu, ja olin iloinen siitä, että pitkän keskustelun jälkeen löysimme kuitenkin yhteiset sanamuodot, muun muassa sen, että kun hallituksen esityksessä todetaan, että viime kädessä on perheiden valinnoista kysymys siinä, miten nämä vanhempainvapaat tai perhevapaat käytetään, niin sain sinne lisäyksen, että osin on kysymys siitä. Käytin esimerkkinä sitä — voin tässäkin kertoa sen, koska omia puheenvuoroja voi täällä referoida, niin kuin edustaja Merikin sanoi — voidaanko perheessä tehdä päätös, että ensimmäisen lapsen kohdalla äiti hoitaa imetyksen ja sitten seuraavan lapsen kohdalla isä hoitaa sen lapsen imettämisen. No, eivät nämä asiat ole perheiden valittavissa, ja siitä syystä, että näin ei ole — tällä on biologinen tausta — meillä äitiysloma on paljon pidempi kuin isyysloma. Siitä syystä tämä vanhempainvapaan, kun se on osa perhevapaita, leikkautuminen tapahtuu eri tavalla ja epätasa-arvoisesti ajatellen näitä lähtökohtia äidin ja isän kohdalla. Tätä biologista, itsestään selvää lähtökohtaa ei hallitus tullut hallitusneuvotteiluissa ajatelleeksi, kun tätä liitettä 6 rakennettiin.

Ajattelen, että keskustajohtoinen hallitus on tehnyt tässä tällaisen huolimattomuusvirheen. En oikein usko sitä, että keskusta olisi lähtenyt tarkoituksellisesti rakentamaan hallitusohjelmaa, jossa kannustetaan voimakkaasti sitä, että äidit siirtyisivät aikaisemmin kotoa pois työelämään. Viime kaudellahan kävimme aivan päinvastaista keskustelua ja kuulimme keskustan osalta useita puheenvuoroja, joissa tällaisia lakiesityksiä, jotka olisivat siihen suuntaan johtaneet, jarrutettiin voimakkaasti. Kyse on siis osittain perheiden omista valinnoista, ja tilastot osoittavat, että tämä leikkaus kohdistuu nyt enemmän naisiin kuin miehiin, ja sillä tavalla tämä on epätasa-arvoinen esitys.

Kysyin siellä valiokunnan keskustelussa ministeriön edustajalta, harkittiinko sitä mallia, että tämä vanhempainvapaan lomakertymä olisi jaettu vain siltä osalta, mikä koskee varsinaista vanhempainvapaata, eikä isyysvapaan ja äitiysloman ajalta. Se vastaus oli sentyyppinen, että tämä on nyt hallitusohjelmaan kirjattu tavoite ja sen mukaan on lakiesitys kirjoitettu. Siitä syystä ajattelen, että vaikka hallitusohjelma tehtiin strategisena ja oli tarkoitus, että se on väljä ja joustava ja täällä sitten se täsmentyy, miten sitä toteutetaan, niin nämä yksityiskohdat ovat sitten joskus näin ongelmallisia, että me joudumme keskustelemaan tällaisista tasa-arvo-ongelmista. En oikein usko siihen, että se töihin kannustaminen olisi ollut siinä keskeinen tekijä.

18.05 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Mielestäni ei ole kovin hyvää politiikkaa, että ensin säädetään laki ja samalla todetaan, että ongelmia varmasti tulee. Ja vaikka on tieto siitä, miten asia voitaisiin korjata, niin korjauksia ei tehdä, koska jotain on kirjattu hallitusohjelmaan, vaan todetaankin sitten, että vaikutuksia arvioidaan myöhemmin.

Tasa-arvon pitäisi olla sellainen periaate, jota noudatetaan ehdottomasti kaikessa lainsäädäntötyössä mieluummin liian tiukasti kuin liian löysästi, mutta valitettavasti tälle hallitukselle tasa-arvoasiat tuntuvat olevan vain sivujuonne. Tämä laki on vain yksi esimerkki siitä, että tasa-arvo ei ole hallituksen toimintaa ohjaava punainen lanka. Tämä tulee esille

Pöytäkirja PTK 18/2016 vp

esimerkiksi siinä, miten monesta lakiesityksestä tasa-arvovaikutusten arviointi puuttuu kokonaan.

18.06 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minun on nyt pakko toistaa se, mitä minä tuossa pöntössä puheenvuorossani toistin, että minä en ole kyllä valmis hyväksymään sitä ajatusta, että tämä hallitus olisi jotenkin sitoutunut siihen, että me emme välitä naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta, ja me olisimme jotenkin valinneet sellaisen linjan, että me piupaut siitä välitämme. Minusta se on niin kova väite, mutta jos sitä nyt haluaa koko ajan hokea, niin ehkä silläkin on sitten joku tarkoituksensa, en osaa sanoa. En hyväksy sitä.

Ymmärrän hyvin sen, että meillä oli tästä yksinhuoltajien ja perhekäsityksen tilanteesta se aito huoli nimenomaan siitä, että me siinä keskustelussa työ- ja tasa-arvovaliokunnassakin huomasimme, että meidän perhekäsityksemme on vanhanaikainen. Siinä yhteydessä tuli vielä lisää se, että tämän on semmoinen asia, että kun sitä vuosilomalakia otetaan auki, niin on hyvä katsoa tämäkin asia ja yleisesti laajemminkin mieltä.

Kaikkia lakejahan pitää seurata, eihän se sitä tarkoita, että ollaan niin täydellisiä, että sitten ei tarvitse seurata, että laki on niin täydellinen. Ei semmoista täydellistä lakia tule koskaan olemaan.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Vastauspuheenvuoro, edustaja Mäkisalo-Ropponen, ja sitten mennään nämä seuraavat puheenvuorot.

18.07 Merja Mäkisalo-Ropponen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nythän tässä ei ole kysymys edustaja Merestä ja hänen mielipiteestään, ei suinkaan. Minä ihan uskon, että edustaja Meri haluaa tasa-arvon eteen tehdä työtä. Kysymys on siitä, millaisia päätöksiä täällä eduskunnassa nyt tehdään ja millaisia lakiesityksiä tänne tulee. Niissä lakiesityksissä, jotka tänne ovat tulleet, ei ole ollut tätä tasa-arvovaikutusten arviointia, ja monet näistä lakiesityksistä johtavat epätasa-arvoon. Kysymys on ainoastaan siitä, miten täällä toimitaan, ei yksittäisen kansanedustajan omasta arvomaailmasta tai siitä, mitä hän ajattelee asiasta.

18.08 Leena Meri ps (vastauspuheenvuoro): Niin, en minä nyt suinkaan täällä varmaan keskustele siitä, mikä on minun arvomaailmani. Minä keskustelen siitä, että meillä on paljon naisia, ja minä en usko, että meidän hallitus niin tekee. Totta kai minä olen vakuuttunut, että he eivät halua syrjiä naisia, mutta en minä voi täällä kymmenien ihmisten äänellä puhua, vaan omalla äänelläni. Ja kyllä minä edustan täällä myös minun äänestäjiäni, en minä täällä mitenkään yksityishenkilönä istu puhelemissa vain omista asioistani. Totta kai minä puhun kokonaisuuksista ja edustan perussuomalaisten puoluutta.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Sitten puhujalistaan.

18.08 Jari Myllykoski vas: Arvoisa rouva puhemies! Äänellään se Myllykoskikin laulaa ja edustaa kyllä täällä myös henkilökohtaisesti ihan itseään ja omia mielipiteitään. Äänestäjät sitten arvioivat, ovatko ne mielipiteet sellaisia, että saan puhua täällä niistä ajatuksista, joita minulla on, että siinä mielessä tämä demokratia tulee toimimaan.

Pöytäkirja PTK 18/2016 vp

Mutta kun edustaja Mäkisalo-Ropponen arvosteli kovasti sitä, että tulee tämä seuranta, niin minä toivoisin kyllä, että tämä hallitus voisi laittaa jokaiseen säätämäänsä lainsäädäntöön sen valiokuntien mietintöjen loppukaneetin, että tämä katsotaan muutaman vuoden päästä ja mieluummin niin, että tuleva eduskunta voisi sitten katsoa sitä ja saada sen selvityksen käsiinsä ja tehdä sen selvityksen perusteella oikeudenmukaisemmat päätökset kuin mitä tämä hallitus nyt tässäkin lainsäädännössä on tehnyt.

18.09 Anna Kontula vas: Arvoisa rouva puhemies! Yleensä silloin, kun tehdään omaa-tuntoa kolkuttelevaa lakia, siihen lisätään sen rauhoittamiseksi, että selvitetään tätä myöhemmin ja tehdään tarvittaessa sitten tarkistuksia.

Minä olen nyt sen verran monta vuotta jo ehtinyt lukea näitä selvityksiä, jotka sitten on omantunnon rauhoittamiseksi tehty, että minä uskaltaisin sanoa, että niistä asioista, jotka tässä laissa ovat ongelmallisia, ainakaan kaikkia ei pystytä selvittämään sellaisella tavalla, että siitä voitaisiin saada varsinaisesti objektiivista ratkaisua niihin kiistakysymyksiin. Esimerkiksi väite siitä, että tämä kannustaisi isää jäämään kotiin: Jos sellainen vaikutus on olemassa, niin se on niin minimaalinen ja se tapahtuu sillä lailla avoimessa, muuttuvassa yhteiskunnassa, että sen kausaalisuhteen osoittaminen ei kerta kaikkiaan ole mahdollista. Sel-laista vaikutusarviointia ei voi tehdä. Monessa muussa asiassa, missä vaikutusarviot on mahdollista tehdä, niitä laitetaan tekemään joku yksittäinen virkamies, joka ei mitenkään ole siihen koulutusta saanut eikä sitä työkseen tee, ja ne lopputulokset ovat luvattoman heikkotasoisia, niin että niistä ei sen takia pysty sanomaan mitään.

Mutta meillä on olemassa nimenomaan tasa-arvokysymysten osalta, sukupuolivaikutusten osalta, myös aika hyviä työvälineitä, joilla me pystymme jo etukäteen arvioimaan jonkun lain sukupuolivaikutuksia. Minun mielestäni tämän hallituksen haluttomuutta ja epäkiinnostusta tasa-arvoasioita kohtaan osoittaa ensisijaisesti se, että näitä välineitä ei käytetä, että ei edes pyritä arvioimaan, onko tällä jotakin tasa-arvovaikutuksia, onko tällä sukupuolten eriarvoisuutta lisääviä vaikutuksia. (Puhemies koputtaa) Ja se on minusta erittäin ongelmallista.

18.12 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Edustaja Myllykoski, me olemme varmaan ihan samaa mieltä tästä asiasta, mutta haluan vielä kuitenkin selkeyttää: Vaikutusten arviointi on tehtävä aina kahdesti. Eli lainvalmisteluvaiheessa tehdään etukäteisvaikutusten arviointi, jolloin voidaan välttää tekemästä hölmöjä lakeja, ainakin osittain voidaan. Sitten sen lain toteutumisen jälkeen tehdään se jälkikäteisarviointi, jolloin katsotaan sitä, miten tämä laki on toteutunut, pitäisikö tehdä korjaavia toimenpiteitä ja miten se siellä yhteiskunnassa toimii. Nämä kaksi vaikutusten arviointia ovat erilaisia, ja niiden tavoitteet ovat erilaisia. Me tarvitsemme molempia. Tämä hallitus on epäonnistunut siinä, että tämä hallitus ei ole tehnyt niitä etukäteisvaikutusten arviointeja, vaan se sitten kirjaa aina, että tehdään jälkikäteisarviointi, joka on toki tärkeätä, mutta ilman etukäteisarviointia saattaa tulla huonoa lainsäädäntöä, joka voitaisiin tehdä paremmin, jos olisi etukäteisarvioinnit tehty.

18.13 Ilkka Kantola sd: Arvoisa puhemies! Kyllä näiden taloudellisten etuuskien määräytyminen voi vaikuttaa kovinkin paljon siihen, mikä tulee olemaan vanhemman ja lapsen välinen suhde. Minä itse, vajaan 30 vuotta sitten, kun meille esikoinen syntyi, siirryin heti äitiysloman jälkeen vanhempainvapaan käyttäjäksi, koska se päiväraha, jonka sain sii-

Pöytäkirja PTK 18/2016 vp

tä, olisi ollut paljon suurempi kuin silloin, jos vaimoni olisi siirtynyt vanhempainvapaan käyttäjäksi. Puolestaan, kun hän siirtyi juuri vasta valmistuneena työelämään, hän sai paljon parempaa palkkaa kuin minä olisin saanut, jos olisin jatkanut työelämässä, eli se oli tällainen win-win-tilanne, joka johtui lainsäädännöstä.

Edustaja Meri esitti hyvän, tärkeän huomion puhuessaan tästä vuosilomalain kokonaisuudistuksesta. Ajattelen, että se keskustelu, mitä täällä on käyty, jää tietysti pöytäkirjoihin ja asiakirjoihin muistiin ja kaikki ne kritiikit ja huomiot, joita tässä yhteydessä nyt olemme esittäneet, toivottavasti ovat silloin käytettävissä, kun tätä kokonaisuudistusta käydään läpi, mietitään näitä tasa-arvokysymyksiä ja kohtuullisia korvauksia ja myös niitä resursseja, joita on silloin käytettävissä.

18.14 Leena Meri ps: Arvoisa puhemies! Tosiaan, minäkin toivon, että tätä kuuntelevat kaikki sellaiset henkilöt, jotka voivat asiaan vaikuttaa. Kyllä se meidän perhekäsityksemme aidosti on aikansa elänyt, koska se on sidottu siihen, että ihmisten ja vanhempien pitää asua yhdessä, ja meillä valitettavasti ihmiset eroavat hyvin paljon, mutta se on aikuisten ratkaisu.

Täällä edustaja Kontula toi esille sen, että hän on vuosia lukenut ja seurannut erilaisia raportteja täällä eduskunnassa, näitä klausuuleita eli lausekkeita siellä lopussa, joilla ostetaan hyvä omatunto. No, minä en ole täällä ollut lukemassa niitä eikä perussuomalaisen puolue ole ollut hallituksessa, niin että minulla ei ole kokemusta siitä hyvän omantunnon ostamisesta hallituspuolueena. Siitä en osaa muuta sanoa kuin että ehkä jos näin on ollut edellisellä hallituksella tapana, niin on hyvin valitettavaa ostaa hyvää omaatuntoa.

Minusta siis hyvään politiikkaan ja lainsäädäntötyöhön kuuluu aina seuraaminen ilman tämmöisiä lausekkeitakin. Sitähän me täällä jatkuvasti teemme. Maailma ei ole valmis. Jostain laista, vaikka se olisi kuinka tutkittu, huomataan käytännössä, että joitakin ongelmia tulee, ei ole voitu kaikkia huomioida, joku Kelan tekninen asia, mikä se nyt milloinkin voisi olla, joku tietty asia — totta kai se pitää korjata, jos semmoiseen tulee ongelmia. Sehän on hyvää politiikkaa, lainsäädäntötyötä ja elämääkin, että maailma ei ole koskaan valmis: me seuraamme sitä ilman, että me olemme erikseen sitoutuneet seuraamaan sitä. Minusta olisi aika huolestuttavaa, jos pitäisi aina kirjata erikseen, että tätä seurataan. Kyllä meidän pitää seurata näitä asioita ilman kirjauksiakin.

18.15 Anna Kontula vas: Arvoisa rouva puhemies! Minä en nyt tiedä, kuuleeko edustaja Meri huonosti vai pyrkiikö tarkoituksellisesti väärin ymmärtämään, koska on helpompi ilkeillä sellaisia sanomisia, jotka on itse keksinyt, kuin sellaisia, jotka toinen on todella sanonut.

Mutta vielä tähän hallituksen tasa-arvopolitiikkaan ja sen ongelmiin. Minun mielestäni yksi keskeinen mekanismi, joka tuottaa niitä huonoja sukupuolivaikutuksia, on se, että isot linjat vedetään näissä all male -paneeleissa, joissa on läsnä joko kokonaan tai pelkästään miehiä, enkä nyt tarkoita pelkästään hallitusta, vaan myös työmarkkinaosapuolten pöydissä usein on pelkästään miehiä. Ja kun nämä isot linjat määrittävät sitten sen, mitä ministeriöissä tai täällä politiikan b-ketjussa tehdään ja missä naisetkin pääsevät mukaan vaikuttamaan, niin nämä isot miesten määrittämät linjat usein johtavat sellaisiin ratkaisuihin, joissa ei ole huomioitu niitä seikkoja, jotka ovat jotenkin nais erityisiä.

Minä olen ollut huomaavinani monta kertaa jo tässäkin salissa, että meidän johtavat miespolitiikkomme ovat suorastaan hämmästyneitä monista sellaisista asioista, jotka usein

Pöytäkirja PTK 18/2016 vp

meille naisille ovat aivan arkipäivää. Se on puhtaasti semmoinen mekanismi, joka olisi aika helposti hoidettavissa sillä, että siellä, missä päätökset ensisijaisesti tehdään, olisi läsnä myös naisia ja naiset eivät ole pelkästään siellä toteuttavassa portaassa. Näin vain vinkkinä hallitukselle.

Yleiskeskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

4. Lakialoite laiksi alkoholilain 58 §:n 3 momentin kumoamisesta

Lakialoite LA 6/2016 vp Antti Kaikkonen kesk ym.

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 4. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

Keskustelu

18.17 **Antti Kaikkonen kesk** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on kysymys lakialoitteestani, ja esittelen, mistä siinä on kysymys.

Todettakoon ensiksi kuitenkin, että raittius on hyvä valinta ja alkoholia käyttävillä sivistynyt kohtuukäyttö on hyvä valinta. Alkoholinkulutuksen lisäämisen sijaan tämä lakialoite pyrkii kannustamaan yleisöä sivistyneempään ja sosiaalisempaan alkoholikulttuuriin sekä helpottamaan kulttuuritapahtumien järjestäjien taakkaa. — Pahoittelen, minulla on lievää flunssaa, mutta toivottavasti äänestä saa selvän siitä huolimatta.

Arvoisa puhemies! Yleisötapahtumissa ei Suomessa saa nauttia omia alkoholijuomia edes silloin, kun järjestäjä ja poliisi sen omasta puolestaan sallisivat. Ennen vuotta 2013 alkoholi-, kokoontumis- ja järjestyslakia tulkittiin alueellisesti vaihtelevasti siten, että toisilla alueilla painotettiin alkoholilakia ja toisilla järjestyslakia. Tällöin yleisötapahtumia sitovat käytännöt omista juomista eivät olleet yhteneväiset. Vuonna 2014 Valviran huomautuksen jälkeen alkoholilain soveltaminen yhtenäistettiin koko maassa noudattamaan alkoholilain 58 §:n 3 momenttia, joka säättää julkisten tapahtumien nauttimiskiellosta. Momentti on ollut samassa hengessä voimassa aina väkijuomalaista lähtien vuodelta 32. Aika ja henki ovat muuttuneet 80 vuodessa merkittävästi, mutta nauttimiskielto julkisissa tilaisuuksissa on pysynyt voimassa.

Jättämässäni ja 22 muun kansanedustajan allekirjoittamassa lakialoitteessa esitetään, että alkoholilain 58 §:n 3 momentti kumotaan. Voimaan jäävät yhä edelleen kokoontumislaki sekä järjestyslaki, jotka molemmat mahdollistavat poliisin ja järjestäjien oikeuden joko sallia tai kieltää omien juomien nauttiminen yleisötapahtumissa. Lainsäätäjä ei tätä etupainotteisesti ja kategorisesti siis kieltäisi, sillä paikalliset toimijat tuntevat alueensa parhaiten ja tuntevat nämä tapahtumat, mistä tässä on kysymys, ja voivat arvioida siellä, sopiiko kyseiseen tapahtumaan se, että omia eväitä tuodaan, vai eikö sovi.

Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveysministeriön alkoholilain arviomuistio vuodelta 2013 esittää, että nykyisen alkoholilain nauttimiskielto siirrettäisiin kokoontumislakiin. Asiantuntijalausunnat ovat mediassa tukeneet sitä, että yleisötapahtumien nauttimiskielto poistettaisiin kokonaan ja päätös omien juomien sallimisesta jätettäisiin juuri järjestäjälle

Pöytäkirja PTK 18/2016 vp

ja poliisille. Kokoontumislain 23 § säätelee, että järjestäjällä ja poliisilla on oikeus kieltää päihdyttävien aineiden hallussapito yleisessä kokouksessa tai yleisötilaisuudessa. Järjestyslain 4 § puolestaan sallii päihdyttävän aineen nauttimisen puistossa tai muulla siihen verrattavalla yleisellä paikalla siten, että nauttiminen sekä siihen liittyvä oleskelu ja käyttäytyminen eivät estä tai kohtuuttomasti vaikeuta muiden oikeutta käyttää paikkaa varsinaiseen tarkoitukseensa. Näiltä osin kokoontumis- ja järjestyslaki ovat tarkoituksenmukaisia ja riittäviä määrittämään alkoholijuomien nauttimisen rajoituksia yleisötilaisuuksissa. Silloin kun alkoholijuomien nauttimisesta ei poliisin näkemyksen mukaan koidu muille läsnäolijoille haittaa, tulisi järjestäjän halutessaan voida sallia yleisön omien juomien nauttiminen myös julkisessa tilaisuudessa.

Arvoisa puhemies! Tämän lakialoitteen tarkoitus ei ole sallia omia juomia kaikilla festivaaleilla. Ei ole tarkoituksenmukaista tai millään tavalla mielekäästä, että omat juomat sallittaisiin suurilla, etenkin nuorten suosimilla festivaaleilla, joilla jo nyt on päänvaivaa päiheteistä. Toisille festivaaleille oma alkoholin myynti taas saattaa olla merkittävä tulonlähde. Kaikki festivaalit eivät myöskään halua sallia omia juomia, koska kulttuurikokemuksen lisäksi kävijöille halutaan esimerkiksi tarjota ensiluokkaisia ruoka- tai juomakokemuksia. Muitakin perusteluja voi olla. Kaikki edellä mainitut vaihtoehdot sekä muut syyt kieltää omat juomat ovat täysin päteviä ja lakimuutoksen jälkeenkin täysin mahdollisia. Järjestäjillä ja poliisilla säilyisi edelleen mahdollisuus päättää itse parhaaksi näkemästään alkoholipolitiikasta kussakin tapahtumassa, eli arvio olisi paikallinen ja tapahtuman hengen mukainen.

Lakialoitteen ydin onkin juuri siinä, että lainsäätäjä, me täällä, ei etupainoisesti ja kategorisesti kiellä omia juomia yleisötapahtumissa. Päinvastoin, lakialoite vapauttaisi paikalliset toimijat, kulttuurijärjestäjät, kunnat ja poliisin pohtimaan yhdessä oman alueen kulttuurin, elinkeinon ja turvallisuuden kehittämistä. Voimme hyvin olettaa, että kunkin tapahtuman kohdalla paikalliset toimijat yhteistyössä tietävät parhaiten, minne alkoholi sopii ja minne ei. Ja toki yleisö voi ihan itse päättää sen, ottaako omia eväitä mukaan vai eikö. Jos ei halua, ei todellakaan ole pakko. Tämä mahdollistaa myös sen, että tuodaan vaikkapa alkoholittomia juomia. Niitäkin kuulemma nykyään ratsataan, kun tilanne on mikä on. Jos joku haluaa tuoda Mehukattia, niin näitäkin on kuulemma maahan kaadettu. Arvoisa puhemies, ei ole myöskään syytä olettaa, että yleisö merkittävässä määrin painostaisi järjestäjiä omien juomien sallimiseen, vaikka laki siltä osin muuttuisikin. Ei näin ollut myöskään ennen vuotta 2014.

Opetus- ja kulttuuriministeriön selvityksen mukaan kulttuuritoimijat kokevat alkoholin nauttimista ja anniskelua koskevan lainsäädännön raskaaksi ja kuormittavaksi. Tämä lakialoite saattaa madaltaa järjestäjien kynnystä järjestää esimerkiksi yhteisöllisiä ilmaistapahtumia, joissa järjestäjien energia ei mene piilopullojen torjumiseen vaan rennon ja ehkä älykkäänkin yhteisen olemisen luomiseen. Tämän takia Suomessa tulisi vapauttaa alkoholilainsäädäntöä tältä osin ja helpottaa kulttuuritoimijoiden ja elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä vähentämällä tarpeetonta sääntelyä ja purkamalla vanhentuneita normeja. Tältä osin lain tulisi siis olla ennemmin mahdollistava kuin mahdollisuuksia rajaava.

Arvoisa puhemies! Näyttää siltä, että suomalainen alkoholikulttuuri on muuttumassa ja ehkä jopa fiksumpaan suuntaan. Nuoret juovat vähemmän ja aikuiset sivistyneemmin, tämä hyvä. Kulttuuritapahtumiin tullaan nauttimaan vapaa-ajasta ja kulttuurista, ei humalahakuisesta juhlimisesta. Oman viinin salliminen nautittavaksi viltin ääressä eväiden lomassa monessa tapauksessa lisää yleisön viihtyvyyttä ja kannustaa suomalaisia sivisty-

Pöytäkirja PTK 18/2016 vp

neempään alkoholikulttuuriin. Puhun siis niistä ihmisistä, jotka alkoholia haluavat käyttää. Kaikki eivät halua ja hyvä niin. On paljon mielekkäämpää, että alkoholia nautitaan rauhallisesti eväiden lomassa viltillä eikä erillisessä karsinassa pelkän tuopin äärellä, mikä tilanne nyt tuppaa olemaan. On myös niin, että suomalaista alkoholinkulutusta tulee ohjata pois kotien yksinäisyydestä kohti sosiaalisempaa ja sitä kautta oletettavasti vähentyneempää alkoholinkäyttöä.

Arvoisa puhemies! Lakialoitteen peräämä mahdollisuus päättää omista juomista paikallisesti onkin hyväksi todettu käytäntö. Eräät piknikhenkiset kesäfestivaalit noudattivat omat juomat sallivaa käytäntöä vuosikymmeniä, kunnes Valvira muutama vuosi sitten teki mainitsemani huomautuksen asiasta. Festivaalit pakotettiin siten muuttamaan hyvin toimineita käytäntöjään ja esimerkiksi rajaamaan entistä isomman osan festivaalialueesta anniskelukäyttöön, vaikka alkoholista johtuvia järjestyshäiriöitä ei näissä tapahtumissa edes juurikaan ollut. Perinteisesti nämä festivaalit, kuten Pori Jazz ja Järvenpään Puistoblues, ovat kuuluneet Suomen kymmenen kokonaiskävijämäärältään suurimman festivaalin joukkoon. Pidettyjä festivaaleja, pidettyjä tapahtumia. Uuden toimintamallin takia festivaalista riippuen yleisökato on ollut paikoitellen mittava, jopa toimintaa uhkaava. On ollut myös merkkejä siitä, että humalahakuisuus on näillä festivaaleilla jopa kasvanut alkoholin siirryttyä anniskelualueelle pois arkipäiväisemmän ja yhteisöllisemmän piknikhengen ääreltä. Samalla porttia ennen tempaistaan tukevammat humalat tai alusvaatteisiin piiloteetaan väkevempiä viinoja alueella nautittavaksi, näin kerrotaan. Tähän suuntaan alkoholikäyttäytymistä ei pidä viedä. Pori Jazz ja Puistoblues ovat olleet erinomaisia esimerkkejä siitä, kuinka paikallisen poliisin ja festivaalijärjestäjän hyvä yhteistyö voi tarkoittaa samalla sekä sallivaa, rauhallista että onnistunutta festivaalia, vaikka omat juomat olisi sallittu. Toki jokaiseen koriin mahtuu joku mätä omena, mutta ylivoimaisin valtaosin molemmat mainitsemani festivaalit olivat miellyttäviä sekä viinien että Mehukatint nautiskelijoille.

Arvoisa puhemies! Lopuksi vielä: Suomalaisten festivaalien lipunmyyntimäärät ja ilmaistapahtumien kävijämäärät ovat jo vuosia kasvaneet merkittävästi. Festivaalit ovat samalla sekä valtava yhteisöllinen voimavara että merkittävä kulttuurillinen ja taloudellinen piristysruiske monelle paikkakunnalle. Kumoamalla vanhentunut yleisötapahtumien nauttimiskielto parannetaan uusien ja vanhojen kulttuuritoimijoiden omaehtoisia toimintaedellytyksiä ja kannustetaan paikallisia toimijoita oman alueensa kulttuurin kehittämiseen hyvässä yhteistyössä viranomaisten kanssa. Samalla luodaan alkoholikulttuuria, joka pyörii yhdessä olemisen ja sivistyneen kulttuurista nauttimisen ympärillä, ei päihtymisen tai humalahakuisuuden ympärillä.

Arvoisa puhemies! Toivon, että tämä lakialoite saa taakseen myötätuulta ja se otetaan osaksi alkoholilain kokonaisuudistusta.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Vastauspuheenvuoroja otetaan tässä muutama, otetaan edustaja Jalonen ensin.

18.28 **Ari Jalonen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä lakialoittehan oli jo viime kaudella esillä, ja kiitos edustaja Kaikkoselle siitä, että sinnikkäästi jatkaa tätä työtä, mitä viime kaudella jo yhdessä tehtiin. Tämähän tuli esille tosiaan silloin, kun Pori Jazz pakotettiin muutoksen eteen, ja niin kuin edustaja Kaikkonen tuossa sanoi, Jazzeilla ei oikeastaan ikinä ole ollut minkäänlaisia alkoholiongelmia, liiaksi päihtyneitä ei ole ollut oikeastaan kuvassa lainkaan, ja festari on ollut hengeltään vauvasta vaariin. Siellä on to-

Pöytäkirja PTK 18/2016 vp

siaan ollut lastenvaunuista lähtien ihmisiä paikalla, ja kaikki ovat mahtuneet paikalle. No nyt, kun tämä epäonnistunut ohjaus tehtiin, siellä on ollut ensimmäiset ongelmat, ja tämä on erinomainen huono esimerkki siitä, mitä nykyisellä tiukalla alkoholipolitiikalla tehdään.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Vastauspuheenvuorot jatkuvat.

18.29 **Jari Myllykoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Itse allekirjoittaneena ja lakialoitetta kannattavana on helppo yhtyä myös edustaja Jalosen näkemyksiin, mitä tapahtui Pori Jazzeilla. Sen Valviran päätöksen jälkeen kun vieraili alueella, niin en ole koskaan niiden käyntikertojeni myötä nähnyt niin paljon humalaisia tällä festivaalilla kuin siinä vaiheessa. En nyt tietysti ole aivan samaa mieltä edustaja Jalosen kanssa siitä, etteikö siellä joku joskus olisi vähän liikaakin tuiskeessa siihen porukkaan nähden, mutta niistä iltapäivien ennenaikaisista konserteista Kirjurinluodossa täytyy sanoa, että ne olivat mannereurooppalaisen oloisia, viihtyisiä tapahtumia, missä oli kyllä anniskelualueitaakin, mutta ihmiset tulivat sinne perheineen ja viettivät yhdessä aikaa, ja siinä mielessä suhtaudun erittäin myötämielisesti ja toiveikkaasti, että tämä kokonaisuudistuksessa huomioitaisiin.

18.30 **Outi Mäkelä kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Kaikonen on todellakin hyvällä asialla tässä. Meillä Suomessa on ihan liian vähän tämäntyyppistä kulttuuria, jossa yhdessäoloa rennosti ja luontevasti musiikin ja kulttuurin äärellä suositaan, ja nämä tapahtumat, jotka tässä aloitteen yhteydessä on mainittu, ovat todellakin olleet historiallisesti hienoja ja tässä mielessä merkittäviä, että ne ovat yhdistäneet sukupolvia ja perheitä, ystäväpiirejä yhdessä piknikille hyvän musiikin ja kulttuurin äärelle. Olen itse havainnut aivan saman ilmiön kuin tässä edellä puhuneet, että nyt tämä uusi säädännön tulkinta on johtanut siihen, että jonotetaan sitten siellä anniskelualueella, ja sinne itse asiassa se musiikkikaan ei kuulu niin hyvin, jää suuri osa siitä tapahtumasta elämättä ja kokematta. Toivon todella, että tämä asia nyt viimein tällä kaudella voisi mennä eteenpäin ja että tässä tulkinta olisi sen mukainen, (Puhemies koputtaa) mitä tämä nykypäivän eurooppalainen kulttuuri Suomeltakin odottaa.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Myönnän vielä kolme vastauspuheenvuoroa, ja sen jälkeen puhujalistaan.

18.32 **Mikko Alatalo kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On joskus sanottu, että juodaan musiikki hyväksi ja tyttö tai poika kauniiksi, mutta täytyy sanoa, että tämä meidän alkoholikulttuuri on kehittynyt kuitenkin tuolla festareilla, ja voi kysyä aiheellisesti, pilataanko Suomen festarit kielloilla. Kohta kielletään hauskanpitokin. Ihan noin taiteilijan näkökulmastakin voin sanoa, että on huomattavasti parempi se, että meillä olisi tällainen piknikkulttuuri, missä ihmiset tosiaan siellä viltillä ja eväiden kanssa nauttivat alkoholia. Itsekin olen ollut Pori Jazzeilla muun muassa tämmöisellä mukavalla seurueella useammankin kerran, ja nyt kun sitten pitää mennä sinne kaljakarsinaan, niin onhan se aika hankala juttu, ja tosiaan siinä juuri voi käydä niin, että se alkoholinkäyttö jopa on rajumpaa, toisin kuin Valviran tarkoitus on ollut, se on mennyt toiseen suuntaan. Järvenpään Puistoblues on myös yksi tällainen hyvä tapahtuma, josta toivoisin, että tämä olisi ol-

Pöytäkirja PTK 18/2016 vp

lut vapaampaa ja paikalliset yrittäjät voisivat itse päättää tästä asiasta. Muutenkin olen sitä mieltä, että alkoholin juomisen täytyisi olla valvottua sillä tavalla fiksusti, että se ei ole sitä kotijuomista niinkään vaan enemmän siellä paikan päällä, missä itse kulttuuriakin nautitaan.

18.33 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Kaikkonen tässä aloitteessaan kannustaa suomalaisia eurooppalaisiin kulutustottumuksiin ja sosiaaliseen yhdessäoloon, ja se on oikein kannatettava lähtökohta tähän suuntaan. Toivoisi alkoholinkulutuksen ja tällaisen festarikulttuurin kehittyvän, ja lupaavia piirteitä varsinkin nuorten osalta on havaittavissa, ja toivotaan, että mekään emme ole vielä menetetty sukupolvi siinä suhteessa. Viime vaalikaudella pyrittiin tekemään alkoholilain kokonaisuudistus, se jäi lyhyeksi, ja nyt työtä jatketaan tällä vaalikaudella. Itse kannatan ja luotan ihmisten valintakykyyn, harkintaan, mutta kokemukset kyllä osoittavat, että kaikilta osin siihen ei täysin voi luottaa, ja tähän asiaan palaan vielä tarkemmin puheenvuorossani.

18.34 Ari Jalonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täydennyksenä vielä siihen, että toki näitä yksittäisiä tapauksia oli aikaisemminkin, että oli hieman liikaa otettu, mutta se oli todella harvoin ja nimenomaan näillä areenakeikoilla, mikä tällainen pikniktapahtuma on. Mutta tosiaan, tämän omien alkoholijuomien tuonnin kiellon jälkeen tilanne meni jopa niin pahaksi, että tiedän henkilöitä käännetytyn portilta liian humalatilan takia. Eli otettiin pohjia niin paljon, ettei edes päästy alueelle, ja tosiaan tämä piknikkonserttihenkin tilaisuuden, kulttuuritapahtuman tilaisuuden, henki on muuttunut. Nyt on aika korjata tämä virhe ja alkoholipolitiikan kokonaisuudistuksen yhteydessä tehtävä tämä korjausliike, vaikka edustaja Kaikkosen (Puhemies koputtaa) esittämällä mallilla. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Paula Risikko: Ja sitten puhujalistaan.

18.35 Kauko Juhantalo kesk: Arvoisa rouva puhemies! Kun eduskuntatyön korkealle arvostava ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtaja tekee aloitteen sisäpolitiikasta ja alkoholipolitiikasta, sen pitää olla myös erittäin vakavasti arvioitu, niin kuin tässä edustaja Kaikkosen tekemässä aloitteessa on tapahtunut. Se on hyvin ajankohtainen ja liittyy alkoholilain kokonaisuudistukseen, ja kannatan sitä lämpimästi täällä käytettyjen muiden puheenvuorojen tapaan. Juuri tämä hienosti lausuttu lause tässä välissä kuvaa tämän tilanteen: "Suomalainen alkoholikulttuuri on muuttumassa: nuoret juovat vähemmän ja aikuiset sivistyneemmin. Kulttuuritapahtumiin tullaan nauttimaan vapaa-ajasta ja kulttuurista, ei humalahakuisesta juhlimisesta. Oman viinin salliminen nautittavaksi viltin ääressä eväiden lomassa lisää yleisön viihtyvyyttä ja kannustaa suomalaisia sivistyneempään alkoholikulttuuriin."

Tässä on sisäistettyä se, mistä nyt on kysymys. Tämähän liittyy tietysti meidän alkoholilain kokonaisuudistukseen sikäli, että nyt se on hyvin ajankohtainen ja pitäisi toteuttaa. Kun ajatellaan ministeri Rehulan tekemää alustavaa selvitystä tuosta uudesta lainsäädännöstä, täytyy muistaa, että siinä on eräitä raameja, joiden puitteissa meidän on liikuttava. Ensimmäinen raami on hallitussopimus, joka tämän hallituskauden aikana sitoo sitä rajoiltaan: Alkon monopoli on säilytettävä. Toinen on tietysti monien asiantuntijoiden esiin tuoma terveyspolitiikka. Näissä rajoissa meidän pitää liikkua ja katsoa myös tällä tavalla maallista käytäntöä, missä meidän verorahamme liikkuvat ja missä niitä voitaisiin säästää.

Pöytäkirja PTK 18/2016 vp

Tämä tulee laveammin esiin tämän lain uudistamisessa siten, miten me suhtaudumme alkoholipolitiikkaan. Minusta nykyaikainen ihminen on niin sivistynyt ja tavat ovat muuttuneet, että hyväksyisin väkevien oluiden myynnin vähittäiskaupassa ja suhtaudun myönteisesti tilaviinien ja pienpanimoiden oluen myyntiin sieltä laitoksesta. Sen sijaan viinit eivät sovi siihen kategoriaan, johon olemme hallitusohjelmassa sitoutuneet, eivätkä myöskään siihen, että Alkolla on erinomaiset, hienot viinivalikoimat. Ne säilyttäisin viinakaupassa, Alkossa, enkä tuolla S:n ja K:n hyllyillä muutaman viinipahvilaatikon joukossa.

Tämä on nykypäivän kulttuuria siten, että kyllä nykyaikainen ihminen mieltää, miten ja millä tavalla se haluaa. Me haluamme siirtyä mietoihin ja haluamme näissä rajoissa liikua. Silloin kun seuraa, miten masentavaa on katsella laivoilta karrättäviä suomalaisia vahvoja oluita, jotka on viety ulkomaille ja karrätään masentavan näköisesti takaisin suomalaisten juotavaksi, niin miksei niitä voisi ostaa siitä kyläkaupasta eikä lähteä sen vuoksi Tallinnassa käymään ja ottaa vielä kunnon känni siinä matkalla, menen tullen? Tämä on aika tavalla nykypäivään sopimatonta.

Mutta tämä, mitä edustaja Kaikkonen ja täällä monet muut ovat esittäneet, niiden argumenttien valossa, joita tässä on esitetty, on aivan sitä, mitä lämpimästi kannatan. Meillähän on jokaisessa puolueessa täällä eduskunnassa vähän eriarvoisesti alkoholipolitiikkaan ja viineihin ja viinoin suhtautuvia, mutta yhä enemmän kansalaismielipide on avartunut, ja mitä enemmän matkustamme ja näemme muita maailmoja, ei pelkästään Euroopassa, niin kyllä nykypäivän suomalaiset kuitenkin käyttäytyvät yhä enemmän siten kuin ovat nähneet muuallakin maailmalla käyttäytyttävän.

Mitä tulee näihin konsertti- ynnä muihin tapahtumiin: Kyllä aika häiritsevää on se, jos siellä piknikrauhassa esimerkiksi perheen kanssa tai muuten hyvien ystävien kanssa istua ja nautiskelee sitä omaa viiniään, kun siellä koko ajan ravaa kavereita sinne karsinaan, jossa myydään sitä viinaa, edestakaisin. Ei sekään ole sellaista kulttuurista ja hyvästä musiikista nauttimista.

Minä pidän tätä hyvänä aloitteena, ja toivotaan läpimenoa.

18.41 Pauli Kiuru kok: Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin kiitos edustaja Kaikkoselle tästä aloitteesta, joka on ihan selvästi laadittu kypsällä tavalla ja jossa on huomioitu sekä suomalainen historia, vähän tulevaisuuden trendejä että niitä toivottavia näkymiä, mihin suuntaan me kaikki toivomme alkoholiasioiden tässä maassa kehittyvän.

Katson tässä vähän laajemmin tätä alkoholilain kokonaisuudistusta. Tietysti tämä Kaikkosen aloite liittyy omalla tavallaan hyvin läheisesti siihen. Tavoitteena on helpottaa elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä. Yksi osa sitä ovat kulttuuritapahtumat, festarit, niin kuin tässäkin aloitteessa ovat olleet. Se on oikein kannatettavaa. Kannatan turhan tiukan normiston säännöksiä keventämistä. Esimerkiksi asiakaspalvelua koskevia säännöksiä ravintoloissa voidaan varmasti joiltakin osin helpottaa.

Nyt kun tämä alkoholilain kokonaisuudistus on lähestymässä, niin meitä on monelta suunnalta kovasti informoitu, lobattu ja olen ollut havaitsevinani jonkinlaista riehakkuutta positiivisessa ja vähän kielteisessäkin mielessä. Näistä faktoista haluaisin nostaa esille joitakin kohtia.

Suorat kustannukset alkoholista yhteiskunnalle ovat arviolta noin 1,3 miljardia euroa, ja jos mukaan lasketaan välilliset kustannukset, mitä tulee onnettomuuksiin, poissaoloihin, sairastumisiin, ennenaikaisiin kuolemiin, väkivallantekoihin, näin pois päin, niin kustannukset nousevat 5—7 miljardiin euroon. Jos katsotaan tilastoja taaksepäin, niin on aina ol-

Pöytäkirja PTK 18/2016 vp

lut niin, jos taloutta ajatellaan, että kulutuksen nousu on suorassa yhteydessä kustannusten nousuun, siis niihin kustannuksiin, mitä yhteiskunnalle tulee.

Sitä taustaa vasten on hyvin tarkkaan harkittava, minkälaisia muutoksia olemme valmiit ottamaan. Muutoksia tarvitsee tehdä, mutta olisin niiden kokemusten valossa, mitä Suomessa on, sillä lailla pidättyvä, että liian nopeisiin muutoksiin ei ole syytä kertaheitolla mennä. Alkoholikulttuuri ja kulutustapamme kehittyvät hitaasti. Ne kehittyvät hyvään suuntaan, niin kuin on tässä moneen kertaan todettu, Juhantalo kertoi siitä.

Jos saatavuutta muutetaan eurooppalaiseen, eteläeurooppalaiseen suuntaan kertarysäyksellä, niin se ei tarkoita sitä, että kulutusikäytymisemme muuttuu kertarysäyksellä eteläeurooppalaiseksi. Sen takia esimerkiksi ajatukseen siitä, että siirtäisimme väkeviä tai viinejä saataville vähittäiskauppoihin, ruokakauppoihin, suhtaudun varauksella. Se on aika kova askel, joka hyvin suurella todennäköisyydellä johtaa kulutuksen nousuun. Vuonna 69, kun keskiolut tuotiin ruokakauppoihin, taustalla oli tutkittua tietoa ja ajatus oli, että keskiolut korvaisi kirkkaiden kulutuksen. Näin ei valitettavasti käynyt. Mitä tapahtui? Kirkkaiden kulutus pysyi ennallaan, ja päälle tuli keskioluen kulutus, ja kulutus suorastaan räjähti kasvuun. Tällaisiin muutoksiin ei ole varaa.

Alkon asemaa haluan korostaa. Jos viinit tulevat ruokakauppoihin, se tarkoittaa vääjäämättä sitä, että Alko joutuu karsimaan rajusti 350 myymälän verkostoa. Meillä on erinomainen alkoholimyymälöitten verkosto, asiantunteva henkilökunta, tuhansien viinien ja muiden tuotteiden valikoima. Jos myynti siirtyy ruokakauppoihin ja Alkon myymälöitä vähennetään, niin kulutusvaihtoehdot rajaantuvat.

Eli yhteenvetona: rauhallisia muutoksia, suunta on oikea, mutta ei mennä liian nopeilla muutoksilla eteenpäin, koska riskit ovat todella suuria. — Kiitos.

18.46 Jari Myllykoski vas: Arvoisa rouva puhemies! Meinasin tyytyä 2 minuutin puheenvuoroon tuolta paikaltani, mutta kun edustaja Kiuru avasi takaovenkin, niin on pakko käyttää muutama muukin alkoholipolitiikkaan liittyvä puheenvuoro. Harmittelen, että vedin oman pienpanimo-jälleenmyyntioikeus-lakialoitteen pois tästä keskustelusta, kun luulin, että tuo edellinen venyy niin pitkään, että myöhästyisin muuten tapaamisesta.

Olen erittäin mielissäni tästä perusteellisesta ja hyvästä aloitteesta, minkä edustaja Kaikkonen on tehnyt, ja toivon todellakin alkoholilain kokonaisuudistusta tehtäessä, että tähän suhtauduttaisiin kaikella vakavuudella. Olisin toki toivonut, että puhemiesneuvosto olisi laittanut tämän myös talousvaliokuntaan, ja miksei, koska tässä on poliisi keskeisessä roolissa yhtenä toimijana — mihin Kaikkonen vahvasti viittaa omassa lakialoitteessaan, että paikallinen järjestäjä ja poliisi yhdessä voivat sen harkinnan tehdä — tätä olisi ollut hyvä myös hallintovaliokunnassa käsitellä. Mutta erityisesti tällä on talouteen liittyvä kytkös, ja siinä mielessä toivoisin, että kun meillä alkoholipolitiikkaa jatkossa käsitellään — ja olen kyllä ainakin puhemiehelle ja edelliselle pääsihteerille toiveeni asettanut ja myönteistä valoa saanut — niin näissä asioissa, jotka alkoholipolitiikkaan liittyvät, sen lainsäädännön uudistusvaiheessa ehdottomasti pitää pyytää lausunnot myös talousvaliokunnalta ja maa- ja metsätalousvaliokunnalta. Erityisesti alkutuotannon osuus: meillä on jo pelkästään Altian sopimusviljelijöitä 50 000 hehtaarilla tässä maassa, jotka tuottavat, ja pienpanimotuotanto on erityisen keskeisessä osassa.

Meidän ei ole syytä kiistää missään tapauksessa näitä merkityksiä, joita haitoilla on. Emme me niitä karkuun pääse millään, ja minä olen tässä aistunut, että me emme saisi nyt tukehduttaa tätä niin, että meillä vain sosiaali- ja terveysvaliokunta päättää meidän alkoholi-

Pöytäkirja PTK 18/2016 vp

lipolitiikasta tässä maassa. Kyllä se on tämän eduskunnan ja eri asiantuntijavaliokuntien oikeus tuoda siihen koko kulttuuriin ja koko alkoholipolitiikkaan oma näkemyksensä, koska sillä on myös muita vaikutuksia.

Alkon monopoliasemaa en lähtisi murtamaan tai vaarantamaan, se on varmasti meille tärkeä asia, mutta olen samaa mieltä kyllä tästä edellä esitetystä, että erityisesti esimerkiksi pienpanimoille pitäisi luoda jälleenmyyntioikeus tuonne 9,5 prosenttiin asti ja poistetaan sieltä ne kioskipakot ja se, että näihin kioskeihin pitää olla omat sisäänkäynnit. Tehdään siitä toimivampaa, helpompaa niin, että se myös vaikuttaa siihen elinkeinoon, enkä usko, että humalahakuinen suomalainen lähtee ostamaan pienpanimosta vahvoja oluita. Ei semmoista ihmettä tulla näkemään. Se olisi matkailullisesti tuolla vaikka Savon sydämessä oleva pienpanimo, joka voisi olla yksi alueen matkailun vetovoimainen kohde. Ja mikä sen hienompaa kuin se, että me voisimme vaikkapa jossain vaiheessa pohtia sitä, onko pienpanimoilla, joilla on ravintola, mahdollisuus myydä sieltä jossakin rajoitetussa määrin.

Ja kun nyt tänne korokkeelle tulin, niin täytyy sanoa, että toivotaan, vaikka nyt salissa ei ole yhtään sosialidemokraattia, jotka erityisesti vastustavat ravintoloitten alvin laskua alkoholien osalta, että tätä keskustelua me voisimme käydä kehittävässä mielessä, sillä minun mielestäni ravintolassa nautittu alkoholi on parempi kuin kotona ryypätty.

18.51 Outi Mäkelä kok: Arvoisa puhemies! Aihe on todellakin sen verran innoittava, että tämä pönttöön puhumisen epidemia alkaa levitä.

Arvoisa puhemies! Tosiaan elämme byrokratian ja kieltojen Suomessa, ja olisi syytä siirtyä kohti aikaa, jolloin joustavammin voitaisiin huomioida erilaisia tilanteita ja käytäntöjä, ja uskon edustaja Kaikkosen tavoin siihen, että paikallisia toimijoita ja tilaisuuksien järjestäjiä kannattaa kuulla ja heillä on paras taito arvioida sitä, miten alkoholijuomat sopivat erilaisiin tilaisuuksiin. Siinä mielessä tämä aloite, joka nyt on käsittelyssä, on erittäin hyvä. Annettaisiin lisää harkintavaltaa heille, jotka tilaisuuksia järjestävät, miten he toteuttavat ja miten siellä toimitaan.

Meillä on olemassa hyvä ja toimiva järjestyslaki, jonka 4 §, kuten tässä aloitteessakin todetaan, sallii päihdyttävän aineen nauttimisen puistossa tai muulla siihen verrattavalla yleisellä paikalla siten, että nauttiminen sekä siihen liittyvä oleskelu ja käyttäytyminen eivät estä tai kohtuuttomasti vaikeuta muiden oikeutta käyttää paikkaa varsinaiseen tarkoitukseensa. Lisäksi meillä on siis kokoontumislaki, jonka 23 § säätelee, että järjestäjillä ja poliisilla on oikeus kieltää päihdyttävien aineiden hallussapito yleisessä kokouksessa tai yleisötilaisuudessa. Näillä säädöksillä siis varsin hyvin voidaan, jo nykyisin säädöksiin, ilman tätä alkoholilain pykälää, hoitaa tilanne niin, että ongelmista päästään eroon tai että nauttiminen voidaan rajata.

Tässä esityksessä 58 §:n 3 momentti kuuluu niin, että alkoholijuoman nauttiminen on kielletty huoneistossa tai muussa paikassa, johon on järjestetty julkinen tilaisuus, mutta sen perässä on lause, joka myös viittaa ikään kuin tämän järjestämis- ja kokoontumislain sisältöihin. Tässä todetaan niin, että poliisi voi, milloin yleinen järjestyksen ylläpitäminen niin vaatii, kieltää alkoholijuomien nauttimisen julkisella paikalla, ja tämä olisi ihan hyvä säilyttääkin siinä alkoholilain yhteydessä, jolloin siinä olisi viittaus suoraan näihin järjestämislakiin ja kokoontumislakiin.

Meillähän on ollut aika yleisestikin keskustelua varsinkin edellisten vaalien alla siitä, että nyt on aika normien purulle, ja jonkun verran käytettiin semmoista sanontaakin, että

Pöytäkirja PTK 18/2016 vp

yhtä uutta normia vastaan pitäisi tällä kaudella purkaa kaksi vanhaa, ja tässä nyt olisi erittäin hyvä normi purettavaksi, tämä alkoholilain pykälä.

Kuten edustaja Juhantalo totesi, asia on muutoinkin ajankohtainen, ja oli ilahduttavaa kuulla edustaja Juhantalon näkemys siitä, että myös keskustalla on halukkuutta nostaa vähittäiskaupoissa myytävien juomien vahvuusrajaa, ja kuten hän totesi, tämä muutos todellakin helpottaisi pienpanimotuotteiden jakelua ja kotimaisten tuottajien asemaa, ja kotimainen kauppa voisi näin ollen paremmin kilpailla matkustajatuontia vastaan. Itse olen sitä mieltä, että vahvuusrajan nostaminen esimerkiksi vahvojen oluiden tasolle olisi hyvä alku. Toivottavasti tässä asiassa nyt päästäisiin yhteisymmärrykseen alkoholilain uudistuksessa niin, että se voitaisiin tällä kaudella toteuttaa.

Tähän alkoholilakiin liittyy monenlaisia, ehkä vähän hullunkurisiakin asioita. Yksi sellainen seikka on ollut asia, joka on meitä rajamäkeläisiä vaivannut. Meillä on siellä Altian tehdas, jossa on vuodesta 1963 toiminut viinamuseo, joka on kuitenkin ollut täysin suljettu yleisöltä, koska alkoholilaki estää yleisön pääsyn sinne. Siinä kuitenkin avin tulkinta on muuttunut niin, että se voidaan avata yleisölle, mutta siinä on edelleen mainontaan ja epäsuoraan mainontaan liittyviä ongelmia liittyen siihen, että siellä ei voida pitää näytillä mitään näitä pulloja tai tuotepakkauksia, jotka liittyvät alkoholiin. Mielestäni tämäkin on asia, joka voitaisiin tässä yhteydessä vaikkapa nyt lainsäädännöllä muuttaa niin, että viinamuseon osalta voitaisiin tämmöiset poikkeukset sallia. Toki voidaan, jos halutaan, pitää edelleen siellä 18 vuoden ikäraja, mutta mielestäni sekin on ehkä vähän teennäinen nyky-päivänä.

18.56 Mikko Alatalo kesk: Arvoisa rouva puhemies! Todellakin kannatan tätä edustaja Kaikkosen aloitetta. Tosiaan en ole kyllä kirjoittanut sitä alle mutta kannatan noin henkisesti sitä, ja se on nimenomaan sitä normien purkua, missä meidän täytyisi päästä eteenpäin näillä festareilla. Jotkut ihmiset ovat jopa boikotoineet noita festareita nyt sitten tämän nestekiellon vuoksi, ja onhan se aika surkuhupaisaa, että äidinmaidonkorvikkeita ja pillimehutkin on kerätty pois siellä festareilla. Siinä mielessä toivotan onnea tälle lakiesitykselle.

Mutta mitä tulee yleisemmin tähän alkoholipolitiikkaan, niin olen toki sitä mieltä, että myös näiden vahvojen oluiden ja tilaoluiden pitäisi päästä paremmin esille kaupoissa, mutta en sinällään Alkon monopolia lähtisi murtamaan esimerkiksi viinien osalta. Olen itse viiniharrastaja, kiitos tällä alalla tietoisien vaimoni, ja täytyy sanoa, että Systembolagetin ja Alkon valikoimat ovat maailman parhaat. Olen tuolla ulkomailla huomannut, että monesti ne viinivalikoimat ovat hyvin rajattuja siellä. Ne ovat hyvin paikallisia yleensä siellä, eikä Suomessa pikkukauppias pysty pitämään yllä sellaisia viinivalikoimia, tietysti ehkä osuuskauppa paremminkin. Mutta olisi sääli ja aluepoliittisesti myös huono asia, jos Alko joutuisi karsimaan tätä myymäläverkostoaan, ja siinä mielessä on tärkeää, että se säilyisi. Muutenkin täytyy sanoa, että siellä on hyviä, ammattitaitoisia ihmisiä töissä.

Mitä tulee ravintoloihin, niin toki olen sitä mieltä, että ravintola-alan alvia voitaisiin näitten anniskelujuomien osalta alentaa, ja näin ihmiset nauttivat mieluummin siellä ravintolassa sitä alkoholia eivätkä niin, että tulevat kovien pohjien kanssa valmiiksi sinne.

Lopuksi, arvoisa puhemies, haluan puhua ihan omassa asiassani ja monien taiteilijoiden puolesta. Toivon, että jatkoaikoja ei anneta ravintoloille, ellei siellä ole sitä elävää musiikkia, niin kuin tällä hetkelläkin on käytetty. — Kiitoksia.

Pöytäkirja PTK 18/2016 vp

18.58 **Kauko Juhantalo kesk:** Arvoisa rouva puhemies! On oikein mukavaa, että todellista kulttuuria ymmärtävät ihmiset ovat jääneet tänne keskustelemaan tästä tärkeästä asiasta. Minusta tässä on käytetty erinomaisia, hyviä puheenvuoroja monipuolisesti, edustaja Myllykoski juuri tuosta farmarinäkökulmasta, ja yhdyn myös edustaja Kiurun näkökulmaan siitä, että ei tässä halutakaan suuria muutoksia eikä sellaisia voi Suomen alkoholipolitiikassa yhtäkkiä tehdä. Se, että vahvat oluet voitaisiin tuoda kauppaan, on minun mielestäni sellainen liikeyhdys, joka on mahdollinen, mutta liittyen jo mainitsemaani kulttuurirauhallsuuteen, hallitusohjelman sisältöön ja meidän terveystalitiikkaamme tämän täytyy tapahtua sillä tavalla, että viinit ja viinat säilyvät viinakaupassa, Alkon hallinnassa.

Suhtautuminen alkoholipolitiikkaan vaihtelee paitsi eri puolueissa myös alueellisesti. Edustaja Alatalo nyt lähti pois, hän on viiniharrastaja; minä edustan seutua, jossa perinnejuomana on sahti. Kaikkiällä, missä ohra on levinnyt, on sahtikulttuuri ympäri maapallon levinnyt sen viljelyn rajoille saakka, niin myös Suomessa. Mutta tuossa jo jonkin verran menneenä aikana Suomessa levisi hyvin paljon erilaisia herännäiskulttuureja, ja niiden yksi työmaa oli tämän silloisen sahtikulttuurin tukahduttaminen, ja ainoastaan Etelä-Häme ja pohjoinen Satakunta olivat sen verran urhoollisia, että tuo sahtikulttuuri säilyi.

Minä satun olemaan Kankaanpäässä sahtiyhdistyksen puheenjohtaja ja sen moninkertainen tekijä. Se, mihin tässä viitattiin, on, että juuri meidän sillä tavalla vinoutuneen alkoholipolitiikkamme takia suhtautuminen eri tilaisuuksissa vaihtelee, että saako sinne viedä sahtia vai saako siellä juoda sahtia vai pitääkö pyytää lupa poliisilta ja missä hirvijuhlassa ja missä perhejuhlissa sitä saa olla esillä. Meillähän sahti kuuluu jokaiseen perhejuhliaan, kuuluu talkoisiin ja kuuluu heinäpellolla olemiseen, se on luontainen, mutta kun mennään esimerkiksi eteläiseen Satakuntaan, niin kuin edustaja Myllykoski hyvin tietää, niin siellä sahdista ja sahtikulttuurista puhuminen on aivan etäistä. Luullaan, että se on jotain kiljua. Sahtihan on väkevä alkoholijuoma oluena, noin 8 prosentin tapaan. Ei sitä juoda sillä tavalla, että siitä otetaan pöhnää ja tapellaan. Sitä nautitaan sivistyneesti ja jutellaan mukavia. Jalat vähän kyllä horjahtelevat, jos pitkään istuu penkissä, kun yllättäen lähtee liikkeelle. Mutta muun muassa eri pitäjissä on perinneruokat, ja meillä Kankaanpäässäkin perinneruokana on ristavelli, lampaanviulu ja sahti, joka on harvinainen perinneruoka Suomessa, lienee ainoa. Mutta se kuvaa sitä tapaa, millä osataan perinteisesti suhtautua alkoholiin ja alkoholipolitiikkaan.

Toivoisi, että tämän edustaja Kaikkosen erinomaisen hyvän aloitteen ansiosta me useimmat täällä ymmärtäisimme, miten myös suomalaisia kokonaisuudessaan olisi hyvä ohjata mietoihin, rauhallisesti nautittaviin juomiin ja hyviin tapahtumiin, hyvään seuraan. Tässä on kyse yhtä paljon kulttuurista — musiikkikulttuurista, tapakulttuurista, kulttuurista yleensä ottaen — silloin, kun puhutaan alkoholin nauttimisesta sillä tavalla, jota edustaja Kaikkosen aloite tarkoittaa. Kannatan lämpimästi.

19.03 **Pauli Kiuru kok:** Arvoisa puhemies! Edustaja Myllykoski otti esille tämän valiokuntakäsittelyn. Ainakin siinä alkoholilain kokonaisuudistuksen yhteydessä kannattaa huomioida sivistysvaliokuntaa lausunnonantajana, koska kulttuuri ja sitä kautta festarit ja kulttuuritapahtumat kuuluvat olennaiselta osaltaan sivistysvaliokunnan rooliin.

Vielä palaan tuohon Alkon tehtävään ja rooliin suomalaisessa yhteiskunnassa. Alko maksaa vuosittain osinkoja Suomen valtiolle 40—50 miljoonaa euroa. Se kannattaa pitää mielessä. Jos myymälöiden määrä vähenisi lähes 300:lla, niin se tarkoittaisi myös osinkotulojen pienenemistä valtiolle ja samalla tietysti työpaikkojen menetyksiä.

Pöytäkirja PTK 18/2016 vp

Alkon tarjonnasta nostan vielä sen esille, että Alko on lisännyt huomattavassa määrin alkoholittomien tarjontaa hyllyillään ja hyvään alkoholikulttuuriin kuuluu myös alkoholittomien juomien saatavilla pitäminen. (Mikko Alatalo: Myöskin kysyntä on lisääntynyt!) — Kysyntä on lisääntynyt. Mutta kysyntä lisääntyy, kun tarjontakin lisääntyy. — On ihmisiä, jotka eivät sitten esimerkiksi kuljettajaroolin takia voi nauttia alkoholijuomia. Tämä on sellainen seikka, mikä Alkossa on hoidettu erityisen hyvin nykyään.

19.04 **Antti Kaikkonen kesk:** Arvoisa puhemies! Viimeinen pullo, jonka itse olen Alkosta ostanut, oli pullo alkoholitonta viiniä, mutta myönnän, että olen sieltä kyllä ihan alkoholillistakin viiniä ostanut. Mutta se kuvaa tätä pientä kulttuurinmuutosta myös, mikä osaltaan on tapahtumassa, että niillekin kysyntää alkaa olla.

Minulla voisi olla mielipiteitä näihin muihinkin asioihin, mitä tässä on ollut keskustelussa, mutta ehkä ne liittyvät monilta osin alkoholilain kokonaisuudistukseen, ja keskustelaan siitä sitten vielä syvällisemmin erikseen. Mutta minä haluan lämpimästi kiittää hyviä kollegoita aivan erinomaisista puheenvuoroista tässä illan mittaan. Minä olen lähes häkeltynyt tällaisesta lämpimästä vastaanotosta tälle aloitteelle. Tämähän ei mikään vallankumous ole eikä mikään suuren suuri muutos edes vaan itse asiassa aika pieni muutos lainsäädäntöön, joka palauttaisi tuon vanhan käytännön, mikä parilla kolmella festivaalilla oli.

Edustaja Kiuru toi esille näitä alkoholin ongelmia, ja se oli ihan aiheellista. Meillä on yhteiskunnalle suuret kustannukset alkoholin väärinkäytöstä. Monella suomalaisella on ongelmia, monella on lähipiirissä ihminen, jolla on ongelmia alkoholin kanssa. Tämä on kaikki totta.

Ovatko sitten tähän isoon kuvaan oikeat ja ainoat keinot kiellot, saatavuuden rajoittaminen, verotus? Varmaan niillekin on perusteensa, ja näitä kaikkia tietystä määrin tarvitaan, mutta minä itse näen kuitenkin, että pidemmällä tähtäimellä se oikea vastaus on kuitenkin siihen kulttuuriin vaikuttaminen. Se on vaikeaa, se on varmasti hidasta, mutta siitä huolimatta siihen suuntaan kannattaa mennä, että koetetaan tervehdyttää tätä alkoholikulttuuria sivistyneeseen suuntaan. Ja kun meillä on näitä muutamia onnistumisia tälläkin saralla, kuten nämä vanhat käytännöt Järvenpään Puistobluesissa tai Pori Jazzeilla, niin otetaan oppia näistä harvoista onnistumisista, mitä meillä alkoholipolitiikassa, alkoholikulttuurissa on, ja annetaan niille uudestaan mahdollisuus ja puututaan niihin asioihin, missä ongelmia alkoholin suhteen on.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin sosiaali- ja terveysvaliokuntaan.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle Argentiinan, Brasilian, Israelin, Serbian ja Vietnamin kanssa diplomaattisen edustuston, konsuliedustuston tai kansainvälisissä järjestöissä toimivan edustuston työntekijän perheenjäsenen ansiotyön tekemisestä tehtyjen sopimusten hyväksymisestä sekä laeiksi sopimusten lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Hallituksen esitys HE 135/2015 vp

Valiokunnan mietintö UaVM 1/2016 vp

Pöytäkirja PTK 18/2016 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 4.3.2016 pidettävään täysistuntoon.

6. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on perjantaina 4.3.2016 klo 13.00. Täysistunto lopetettiin klo 19.08.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Timo Tuovinen